

Bharat Chandak
SATYA ELECTRICALS
 POLYCOR, Record, Legrand, Havells, LAF SWITZERLAND, INDOASIA
 Finolux, OKOLORS, USHA, PHILIPS, GreatWhite, SIEMENS
 Tapadia Market, Chain Sukh Road, Latur-413512
 Ph : (O) 243678, 244458, 250776, (R) 242018
 Email:satyaelectricals@rediffmail.com

लातूर वर्ष ३ रे अंक १८३ वा रविवार दि. १७ डिसेंबर २०२३ पृष्ठ ४ स्वागत मूल्य २ रु.

सरकार कामगारांच्या प्रश्नाबाबत उदासीन

लातूर : प्रतिनिधी केंद्र व राज्य सरकार कामगारांच्या प्रश्ना बाबत उदासीन आहे. सरकारने कामगार कायद्यात सुधारणा या गोंडस नावाखाली मालक धार्जिने कायदे करण्यास सुरुवात केली आहे. माथाडी कायदा असंघटीत कामगारांसाठी पध्ददर्शी कायदा आहे. या कायद्यातही सरकार विनाकारण बदल करत आहे. तो आम्ही हाणून पाडण्याचे काम करू, गरज पडल्यास यासाठी राज्यव्यापी आंदोलन करण्याचा इशाराही महाराष्ट्र प्रदेश असंघटीत कामगार कर्मचारी काँग्रेसचे प्रदेशाध्यक्ष सुनिल शिंदे यांनी दिला. महाराष्ट्र प्रदेश असंघटीत कामगार कर्मचारी काँग्रेसच्यावतीने कामगार जोडो अभियानात असंघटीत कामगारांच्या समस्या जाणून घेण्यासाठी व त्या सोडवण्याच्या संदर्भात दि. ४ डिसेंबर पासून राज्यभर दौरा सुरू आहे. या प्रसंगी काँग्रेस भवन, लातूर येथे असंघटीत कामगारांचे प्रश्न जाणून घेण्यासाठी महाराष्ट्र प्रदेश असंघटीत कामगार कर्मचारी काँग्रेसचे प्रदेशाध्यक्ष सुनिल शिंदे लातूर येथे आले असता ते बोलत होते. या प्रसंगी प्रदेश सरचिटणीस राजकुमार होळीकर, लातूर शहर जिल्हा काँग्रेसचे अॅड. किरण जाधव, प्रदेश सरचिटणीस राहुल वंजारी,

शमीम कोतवाल, गौस गोलंदाज, किशोर कांबळे, यासीन शेख, अॅड. देविदास बेरुळे पाटील, अॅड. अंगदराव गायकवाड आदी उपस्थित होते. राज्यात संघटीत कामगारांच्या तुलनेत असंघटीत कामगारांचे प्रमाण ९५ टक्के आहे. हे जेव्हा माजी काँग्रेस अध्यक्ष राहुल गांधी यांच्या आल्यानंतर या असंघटीत कामगारांना संघटीत करण्यासाठी काँग्रेसच्या अंतर्गत एक विभाग सुरू करून त्याची जबाबदारी महाराष्ट्र प्रदेश असंघटीत कामगार कर्मचारी काँग्रेसचे प्रदेशाध्यक्ष सुनिल शिंदे यांच्याकडे दिली आहे.

जो पदक आणेल त्याला नोकरी : तेजस्वी यादव

पाटणा : बिहारचे उपमुख्यमंत्री तेजस्वी यादव यांनी एका कार्यक्रमादरम्यान खेळासंदर्भात मोठी घोषणा केली आहे. तेजस्वी यादव म्हणाले की, जो पदक आणेल त्याला नोकरी मिळेल. विद्यार्थ्यांना संबोधित करताना ते म्हणाले की, बिहारमधील प्रत्येक शाळेत खेळाचे वातावरण दिसले पाहिजे. राज्यात खेळाला चालना देण्यासाठी आम्ही हे धोरण आणले आहे, असेही ते म्हणाले. तेजस्वी यादव म्हणाले की, आज लोकांना शिक्षित होऊनही नोकऱ्या मिळत नाहीत. पदवी आहे, पण नोकरी मिळू शकत नाही. आपल्या समाजाची समस्या म्हणजे बेरोजगारी. आमच्या राज्यात खेळांना प्रोत्साहन देण्यासाठी आम्ही हे नवीन धोरण आणले आहे. ते म्हणाले की, आम्ही खेळाशी संबंधित ८१ जणांची निवड केली आहे, ज्यांना आम्ही नोकरीच्या माध्यमातून अधिकारी बनवत आहोत. त्या लोकांनाही आम्ही लवकरच जाईनिंग लेटर देऊ, असे ते म्हणाले. तेजस्वी यादव म्हणाले की, खेळाबाबत हे वातावरण प्रत्येक शाळेत दिसले पाहिजे, विशेषतः बिहारच्या ग्रामीण भागात, हे वातावरण तिथेही निर्माण झाले पाहिजे. गरीबांनाही शिक्षणाचा अधिकार मिळावा, त्यांनाही दर्जेदार शिक्षण मिळावे, यासाठी बिहार सरकारने सुमारे १ लाख ३२ हजार शिक्षकांची भरती केली असल्याचे तेजस्वी यांनी सांगितले.

जितू पटवारी यांच्याकडे मध्य प्रदेश काँग्रेसची जबाबदारी

नवी दिल्ली : मध्य प्रदेश काँग्रेसमध्ये मोठा फेरबदल झाला असून काँग्रेस नेते जितू पटवारी यांच्याकडे मध्य प्रदेश काँग्रेसची कमान सोपवण्यात आली आहे. कमलनाथ यांच्या जागी काँग्रेसने युवा नेते जितू पटवारी यांची प्रदेशाध्यक्षपदी नियुक्ती करण्यात आली आहे. तसेच राज्यातील पक्षाचे दुसरे प्रसिद्ध युवा नेते उमंग सिंगर यांची काँग्रेस विधिमंडळ पक्षाच्या नेतेपदी नियुक्ती करण्यात आली आहे. सिंगर आता सभागृहातील विरोधी पक्षनेतेही असतील. या दोन्ही नेत्यांनी मध्य प्रदेशात राहुल गांधींची भारत जोडो यात्रा मोठ्या उत्साहात आयोजित केली होती. पटवारी आणि उमंग हे दोघेही काँग्रेसचे ज्येष्ठ नेते कमलनाथ आणि दिग्गज सिंगर यांच्या गटातील मानले जातात. मध्य प्रदेश निवडणुकीतील

पराभवानंतर पक्षात मोठे बदल होणार असल्याची चर्चा होती. मध्य प्रदेश विधानसभा निवडणुकीत काँग्रेसला ६६ तर भाजपला १६३ जागा मिळाल्या. निवडणुकीतील पराभवानंतर कमलनाथ यांनी पद सोडण्याची तयारी दर्शवली होती. काँग्रेसचे सरचिटणीस केसी वेणुगोपाल यांनी यासंदर्भात अधिसूचना जारी केली आहे. महंत छत्तीसगडच्या विरोधी पक्षनेतेपदी छत्तीसगडमध्ये विधानसभेचे माजी अध्यक्ष चरणदास महंत यांना काँग्रेसने विरोधी पक्षनेता बनवले आहे. दीपक बैज यांना प्रदेशाध्यक्षपदी कायम ठेवण्यात आले आहे. विशेष म्हणजे छत्तीसगडमध्ये भाजपच्या आदिवासी सीएम कार्डला टक्कर देण्यासाठी काँग्रेसने आदिवासी समाजातून विरोधी पक्षनेते आणि प्रदेशाध्यक्ष दोन्ही केले आहेत.

क्रीडा व युवक कल्याण मंत्री संजय बनसोडे यांचा लातूर जिल्हा दौरा

लातूर :- राज्याच्या क्रीडा व युवक कल्याण, बंदरे विभागाचे मंत्री संजय बनसोडे हे रविवार, १७ डिसेंबर, २०२३ रोजी लातूर जिल्हा दौऱ्यावर आहेत. त्यांचा दौरा कार्यक्रम पुढील प्रमाणे आहे. ना. बनसोडे हे १७ डिसेंबर, २०२३ रोजी सकाळी ९ वाजता लातूर येथून मोटारीने उदगीरकडे प्रयाण करतील. सकाळी १० वाजता उदगीर येथील श्यामलाल शैक्षणिक संकुल येथे हुतात्मा भाई श्यामलाल बलिदान दिन शोभायात्रेस हिरवा झेंडा दाखवून जागतिक शांतता संदेश देण्यासाठी उपस्थित राहतील. सकाळी ११ वाजता मादलापूर येथील उड्डाण पुलाच्या बाजूस बिंदू रोडवरील डॉ. शंकरप्पा चलवा वेअर हाऊसच्या शुभारंभ सोहळ्यास उपस्थित राहतील. दुपारी १२.५५ वाजता उदगीर येथील सिंग रोडवरील ओम फंक्शन हॉल येथे डॉ. रमन रेड्डी यांच्या मुलाच्या विवाह सोहळ्यास उपस्थित राहतील. दुपारी १.३० वाजता बेलसकरगा येथे ज्ञानोबा देववार बिरादार यांच्या मुलाच्या

विवाह सोहळ्यास उपस्थित राहतील. क्रीडा व युवक कल्याण मंत्री ना. बनसोडे हे दुपारी २ वाजता उदगीर शहरातील नळगाव रोडवरील ललित भवन मंगल कार्यालय येथे बाबू सटवाजी गायकवाड यांच्या मुलाच्या विवाह सोहळ्यास उपस्थित राहतील. दुपारी २.१५ वाजता उदगीर शहरातील जळकोट रोडवरील रुक्मिणी मंगल कार्यालय येथे

संजीव सोमनाथ मळभागे यांच्या मुलीच्या विवाह सोहळ्यास उपस्थित राहतील. दुपारी ३ वाजता जळकोट शहरातील जांब रोडवरील द्वारकामाता मंगल कार्यालय येथे गंगाधर मारोती नामवाड यांच्या मुलाच्या विवाह सोहळ्यास उपस्थित राहतील. दुपारी ३.३० वाजता जळकोट कृषि उत्पन्न बाजार समिती येथे जळकोट तालुका रेल्वे संघर्ष समितीच्या पदाधिकाऱ्यांशी संवाद साधतील. सायंकाळी ६.०५ वाजता उदगीर तालुक्यातील कौळखेड येथील शिरोळ जानापूर रोडवरील शिवम फंक्शन हॉल येथे सिध्देश्वर (मुन्ना) गुणवंतराव पाटील यांच्या मुलीच्या विवाह सोहळ्यास उपस्थित राहतील. सायंकाळी ७.१५ वाजता उदगीर तालुक्यातील हेर येथील निर्मलपूरी विद्यालय येथे भागवत शंकर गुरमे यांच्या मुलाच्या विवाह सोहळ्यास उपस्थित राहतील. रात्री ८.५२ वाजता उदगीर येथून पुणेकडे प्रयाण करतील.

बेरोजगारी, महागाई हेच घुसखोरीचे मुख्य कारण

नवी दिल्ली : संसदेत घुसखोरी प्रकरणी विरोधक चांगलेच आक्रमक झाले आहेत. दोन दिवसांपासून संसदेतील गोंधळ कायम आहे. गृहमंत्री अमित शाह यांनी १३ डिसेंबरच्या घटनेवर सभागृहात उत्तर द्यावे, अशी मागणी विरोधकांकडून होत आहे. मात्र, सरकारकडून सभागृहात कोणतेही निवेदन देण्यात आलेले नाही. गृहमंत्री शाह सभागृहात येऊन संपूर्ण घटनेवर निवेदन करत नाहीत, तोपर्यंत सभागृहाचे कामकाज चालू शकणार नाही, असे काँग्रेसने म्हटले आहे. संसद घुसखोरी प्रकरणी काँग्रेस नेते आणि खासदार राहुल गांधी यांनी थेट शब्दांत भाष्य केले. असे का घडले? मुख्य मुद्दा बेरोजगारी आहे. बेरोजगारीचा मुद्दा संपूर्ण देशभरात आहे. पंतप्रधान मोदींच्या धोरणांमुळे देशातील तरुणांना रोजगार मिळत नाही. संसदेत घुसखोरी होण्याची घटना झाली, त्यामागे

बेरोजगारी आणि महागाई हेच कारण आहे, अशी टीका राहुल गांधी यांनी केली. हा गंभीर विषय आहे. सरकारने याकडे लक्ष द्यावे. केंद्रीय गृहमंत्र्यांनी सभागृहात येऊन निवेदन द्यावे, हीच मागणी संसदेत वारंवार केली जात आहे. मात्र, गृहमंत्र्यांना याचे नाही आणि निवेदन द्यायचे नाही. ते (भाजप) सभागृहाचे कामकाज चालू घायला तयार

नाहीत. ही लोकशाहीसाठी चांगली गोष्ट नाही पण ज्यांचा लोकशाहीवर विश्वास नाही त्यांच्याशी बोलण्यात अर्थ नाही. ते (भाजप) काँग्रेसचे नाव घेऊन आणि नेहरू-गांधींना शिव्या देऊन मते मागतात. त्यांचे काम म्हणजे आमच्यावर टीका करून मते मिळवणे हेच आहे, या शब्दांत काँग्रेस अध्यक्ष मल्लिकार्जुन खरगे यांनी केली. दिल्ली पोलिसांचेही मोन संपूर्ण विरोधी गट 'इंडिया'ची एकच मागणी आहे की, सुरक्षेत त्रुटी कशा राहिल्या, हे सरकारने सभागृहाला सांगावे. प्रत्यक्षात या घटनेपासून आतापर्यंत दिल्ली पोलिसांनीही मोन बाळगले आहे, असे काँग्रेसचे म्हणणे आहे. विरोधी सदस्यांनी सतत गडरोळ केल्यामुळे शुक्रवारी लोकसभा आणि राज्यसभेत एक मिनिटांत कामकाज ठप्प पडले. यामुळे गुन्हेगारी कायद्यांची जागा घेणारी तीन विधेयके रखडली.

माजी मंत्री आमदार अमित देशमुख यांच्या संकल्पनेतील लातूर शहराचा पाणीपुरवठा आणि भूमिगत गटार योजनेसाठी ५६५ कोटी रुपयांचा निधी मंजूर

लातूर/प्रतिनिधी :- अत्यंत गतीने विकसित होत असलेल्या लातूर शहराची वाढती गरज लक्षात घेऊन मांजरा धरणापासून समांतर जलवाहिनीद्वारे शहराला अतिरिक्त पाणीपुरवठा करण्यासाठी २ ५९.२२ कोटी रुपये तर शहरातील भूमिगत गटार बांधणीसाठी ३०५.१९ कोटी रुपये असे जवळपास ५६५ कोटी रुपये खर्चाची पहिल्या टप्प्याची योजना माजी मंत्री आमदार अमित विलासराव देशमुख यांच्या संकल्पनेतून मंजूर झाली आहे. एकूण योजना जवळपास १२६५ कोटी ची असून दुसऱ्या टप्प्यात या योजनांसाठी आणखी जवळपास ७०० कोटी रुपये मिळणार आहेत. लातूर शहराचा वाढता विस्तार लक्षात घेता आगामी सन २०५५ पर्यंतचा विचार करून माजी मंत्री आमदार अमित विलासराव देशमुख यांच्या मार्गदर्शनाखाली लातूर महानगरपालिकेने शहर पाणीपुरवठ्यासाठी ५५० कोटी रुपये खर्चाची योजना अमृत योजनेअंतर्गत शासनाकडे सादर केली होती, यात मांजरा धरणावर स्वतंत्र नव्याने पंप हाऊस उभारण्यापासून लातूरपर्यंत समांतर जलवाहिनी टाकण्याच्या कामाचा समावेश आहे, सन २००४ मध्ये तत्कालीन मुख्यमंत्री आदरणीय विलासराव देशमुख यांच्या पुढाकारातून मांजरा धरणातून थेट पाईपलाईन द्वारे लातूरला पाणी आणण्याची योजना राबवण्यात आलेली आहे, या योजनेला आता जवळपास २० वर्षे

पूर्ण होत आली आहेत. दरम्यानच्या काळात लातूर शहराच्या विस्ताराबरोबर लोकसंख्याही मोठ्या प्रमाणात वाढली आहे. सदरील बाब लक्षात घेऊन आगामी २०५५ पर्यंतचा शहरवाढीचा विचार करून आमदार अमित देशमुख यांनी महाविकास आघाडी सरकारच्या काळात ते पालकमंत्री असताना शहर पाणीपुरवठ्यासाठी नव्याने योजना आखण्याच्या सूचना दिल्या होत्या, त्यांच्या मार्गदर्शनाखाली ५५० कोटी रुपये खर्चाची योजना तयार करून शासनाकडे सादर करण्यात आली होती, या योजनेतील पहिला टप्प्याला म्हणजे २५९.२२ कोटी रुपये खर्चाच्या योजनेला शासनाने आता मंजुरी दिली आहे. भूमिगत गटार योजनेसाठी ३०५ कोटी लातूर शहराचा वाढलेला विस्तार नव्याने निर्माण झालेल्या वस्त्या आणि आगामी काळात होणारा शहराचा विस्तार लक्षात घेऊन लातूर शहरात भूमिगत गटार योजना राबवण्यासाठी ७०० कोटी रुपये खर्चाची योजना आमदार अमित विलासराव देशमुख यांच्या मार्गदर्शनाखाली तयार करण्यात आलेली आहे, या योजनेतील पहिला टप्प्याला म्हणजे ३०५.१९

झाल्यापासून आमदार अमित विलासराव देशमुख यांनी प्रत्येक टप्प्यावर त्यासाठी सातत्याने पाठपुरावा आणि विनंती केली आहे, सदरील योजनेसाठी पहिला टप्प्यात जवळपास ५६५ कोटी मंजूर केल्याबद्दल राज्याचे मुख्यमंत्री एकनाथराव शिंदे, उपमुख्यमंत्री देवेंद्रजी फडवणीस तसेच उपमुख्यमंत्री अजित दादा पवार, जिल्हाचे पालकमंत्री श्री गिरीशजी महाजन यांचे तसेच संबंधित विभागाचे वरिष्ठ अधिकारी या सर्वांचे आमदार अमित विलासराव देशमुख यांनी आभार मानले आहेत

ठरल्याप्रमाणे झालेच पाहिजे, आतापर्यंत भरपूर वेळ दिला : मनोज जरांगे

जालना : मराठा आरक्षणाच्या मुद्द्यावरून राज्याचे वातावरण चांगलेच तापले आहे. तसेच मनोज जरांगे यांनी आरक्षणाच्या संदर्भात निर्णय घेण्यासाठी सरकारला २४ डिसेंबरपर्यंत वेळ दिला आहे. ही मुदत जवळ आली असून जरांगे यांनी १७ डिसेंबर रोजी अंतरवली सराटी येथे महत्वपूर्ण बैठक बोलाविली आहे. या बैठकीनंतर पुढची दिशा ठरवली जाणार आहे. दरम्यान या संदर्भात चर्चा करण्यासाठी राज्य सरकारच्या शिष्टमंडळाने शनिवारी मनोज जरांगे यांच्याशी चर्चा केली. या चर्चेदरम्यान, ठरल्याप्रमाणे झालेच पाहिजे, सरकारला आतापर्यंत भरपूर वेळ दिला, असे मनोज जरांगे यांनी म्हटले आहे. मराठा आरक्षणाच्या मुद्द्यावर सरकारला दिलेली वेळ आता पाळलीच पाहिजे, तसेच गुन्हे मागे घेण्याबाबत सरकारने दिलेला शब्दही पाळला पाहिजे अशी मागणी मनोज जरांगे यांनी केली. त्यावर आरक्षणाच्या विषयावर जरांगे यांनी जरा सबुरीने घ्यावे असा सल्ला राज्याचे मंत्री

गिरीश महाजन यांनी दिला. त्यावर आतापर्यंत सरकारला भरपूर वेळ दिला असे उत्तर जरांगे यांनी दिले. मराठा आरक्षणाच्या मुद्द्यावरून शासनाची तयारी कुठपर्यंत आली आहे, शिंदे समितीच्या आतापर्यंतच्या अभ्यासाची माहिती या शिष्टमंडळाने मनोज जरांगे यांना दिली. काळजी घेण्याचे आवाहन तसेच शिष्टमंडळाने मनोज जरांगे यांच्या तब्येतीचीही चौकशी केली आणि त्यांना काळजी घेण्याचे आवाहन करण्यात आले. राज्य सरकारच्या शिष्टमंडळात राज्याचे मंत्री गिरीश महाजन आणि संदीपान भुमरे हे होते. त्यांनी जरांगे यांची रुग्णालयात भेट घेतली आणि मराठा आरक्षणाच्या विषयावर चर्चा केली.

संपादकीय....

राज्याच्या अस्मितेवर येऊ घातलेल्या घाल्याबाबत आपण जागरूक आहोत का ?

सध्याचं देशामधलं आणि राज्यामधलं राजकारण पाहता महाराष्ट्र राज्याचे काय होईल याबाबत तीनचार शक्यता संभवतात. त्या सगळ्याच राज्यांचे अतीव नुकसान करणाऱ्या आहेत.महाराष्ट्र आणि मराठी भाषेवर एक फार मोठं संकट येऊ घातलं आहे. सध्याच्या झंझावाती राजकारणात महाराष्ट्र आणि मराठी भाषा यांचा निभाव लागायचा असेल तर फार मोठा संघर्ष करावा लागणार आहे. दुर्दैवाने असा संघर्ष करण्याची कुवत सध्या कोणत्याही राजकीय पक्षात किंवा नेत्यात दिसत नाही. महाराष्ट्र आणि मराठी भाषा यांच्यावर अस्तित्वाचा प्रश्न निर्माण होऊ शकतो. मुंबई हा राज्याच्या स्थापनेपासूनच एक वादग्रस्त विषय राहिलेला आहे. ‘मुंबई महाराष्ट्रापासून तोडू देणार नाही’ अशी राणा भीमदेवी घोषणा काही राजकीय पक्ष आणि नेते त्यांच्या अस्तित्वासाठी करत असतात. पण आता वेळ अशी आलेली आहे की, मुंबई महाराष्ट्रापासून भौगोलिक आणि राजकीय दृष्टीने न तोडतासुद्धा महाराष्ट्रापासून अलग होऊ शकते. यासाठी येती मुंबई म.न.पा. आणि २०२४ ची महाराष्ट्र विधानसभा निवडणूक कसोटीची आणि अतिशय निर्णायक ठरणार आहेत. सध्याची महाराष्ट्रातील एकूण राजकीय परिस्थिती पाहता भाजपचं झंझावाती राजकारण प्रभावी ठरणार आणि दोन्ही ठिकाणी भाजपला निर्विवाद बहुमत मिळणार यात शंका नाही. हेच महाराष्ट्राच्या आणि मराठी भाषेच्या अस्तित्वासाठी घातक ठरणार आहे. आज महाराष्ट्रातील कोणत्याही राजकीय पक्ष किंवा नेत्यामध्ये प्रादेशिक अस्मिता दिसून येत नाही. याचाच फायदा भाजपला मिळू शकतो. मुंबईचं मराठीकरण करायचं सोडून ते महाराष्ट्राचं हिंदीकरण करतील.लोकमानस : राजकारण लांडग्यांचा खेळ झाला आहे का? निर्विवाद बहुमत मिळाल्यास मतांसाठीची अगतिवादी अर्थात लाचारी, आर्थिक उपकार आणि स्थानिक बहुसंख्य जनतेचा रेटा याचा परिणाम म्हणून येन केन प्रकारेण प्रथम मुंबई महापालिकेची दुसरी अधिकृत भाषा म्हणून हिंदी घुसवली जाईल. नजीकच्या भविष्यात याच कारणांमुळे मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणातील सर्व स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्येही हिंदीचा शिरकाव होणार. यामुळे मराठी माणूस आणि मराठी भाषा निष्प्रभ होऊन मुंबई आणि महानगर प्रदेश भौगोलिक किंवा राजकीय दृष्टीने न तोडता महाराष्ट्रापासून अलगदपणे अलग होऊ शकतात. दुर्दैव म्हणजे याला अनेक भाबड्या मराठी लोकांचाही विरोध नसेल. पण यामुळे महाराष्ट्राची प्रादेशिक ओळख, अस्मिता आणि महाराष्ट्र राज्याचे आणि मराठी भाषेचे स्वतंत्र अस्तित्त्व धोक्यात येऊ शकते. सध्या संपूर्ण महाराष्ट्रात प्रत्यक्ष, अप्रत्यक्षपणे हिंदीचा सार्वजनिक भाषा म्हणून वापरण्याचा शासनपातळीवरही प्रयत्न चालू असून सामान्य मराठी माणूस त्याला बळी पडत आहे. राज्य शासनाच्या अधिकृत जाहिरातीत ‘आजादी का अमृत महोत्सव’ तथा ‘प्रधानमंत्री’ असे हिंदी शब्द बेमालूमपणे घुसवले जातात. मंगलप्रभात लोढांसारखे महाराष्ट्र राज्याचे मंत्री त्यांच्या खात्याचा कारभार हिंदीतून अधिकृतपणे करत आहेत. मुंबईचे जिल्हाधिकारी शासकीय परिपत्रके सर्रास हिंदीतून वितरीत करतात. यांना विचारणारे कुणीच नाहीत ? का विचारायचं कारणच नाही ?याशिवाय महाराष्ट्रात अनेक राजकीय उलथापालथी होऊ शकतात. त्यात खालीलप्रमाणे शक्यता गृहीत धरव्या लागतील :(१) महाराष्ट्र राज्याचीसुध्दा दुसरी अधिकृत राजभाषा म्हणून हिंदी लादली जाऊ शकते. कारण राज्यात सर्वत्र सार्वजनिक व्यवहारात हिंदीचा प्रभाव वाढत आहे. शासकीय पातळीवरही तसे अप्रत्यक्ष प्रयत्न होत आहेत. हिंदी महाराष्ट्राची दुसरी अधिकृत भाषा झाली तर तिच्या दबावाखाली मराठीचा निभाव लागणे कठीण होईल. कारण अनेक मराठी लोकसुध्दा हिंदीच्या बाजूने उभे राहतील.२) दुसरी शक्यता म्हणजे राज्याचे विभाजन होऊ शकते. स्वतंत्र विदर्भ राज्याची निर्मिती होईल. मुंबईसह उर्वरित महाराष्ट्र मराठी आणि हिंदी या दोन भाषांचे महाद्विभाषिक होऊ शकते. यात नुकसान मराठीचेच होणार.३) तिसरी पण थोडी धूसर शक्यता म्हणजे राज्याचे त्रिभाजन होऊन लोकसंख्येच्या आधारावर मुंबईसह कोकण वेगळे राज्य, विदर्भ वेगळे राज्य तथा उर्वरित महाराष्ट्र वेगळे राज्य होणे संभवते.यापैकी काहीही झाले तरी शेवटी नुकसान महाराष्ट्राची अस्मिता आणि मराठी भाषेचेच होणार आहे. निर्विवाद बहुमत मिळाल्यास भाजप या गोष्टी सहज करू शकेल. कारण एकतर त्यांचा भाषावार प्रांतरचनेवर विश्वास नाही आणि वरीलप्रमाणे बदलाला विरोध करणारे आणि प्रादेशिक अस्मितेचं राजकारण करणारे पक्ष आणि नेते दुबळे किंवा प्रभावहीन झालेले असतील. संघर्ष किंवा आंदोलन करण्यासाठी आणि मराठी जनतेला योग्य मार्गदर्शन करण्यासाठी ज्या कणखर नेतृत्वाची गरज असते तसे नेतृत्व आज तरी महाराष्ट्रात दृष्टिपथात नाही. आज आचार्य अत्रे यांची प्रकप्तीने आठवण झाल्याशिवाय रहात नाही.यामुळेच येत्या मनपन आणि राज्य विधानसभेच्या निवडणुका अत्यंत कसोटीच्या आणि निर्णायक ठरणार आहेत. हा विषय गंभीर आहे त्यामुळे समस्त मराठी जनता, सर्व मराठी राजकारणी आणि सर्व प्रादेशिक पक्षांची एकजूट होणे अत्यंत आवश्यक आहे. सतर्क राहून आपसतातील सर्व मतभेद तूर्तास बाजूला ठेवून एकत्रित काम करावे लागेल. विषयाचे गंभीरपणे लक्षात घेऊन समस्त मराठी जनता, सर्व मराठी राजकारणी आणि सर्व प्रादेशिक पक्षांनी एकत्रित येऊन हिंदी भाषा लादण्याला प्रखर विरोध केला पाहिजे. आपसतातील सर्व मतभेद बाजूला ठेवून संयुक्त महाराष्ट्र समितीचा प्रयोग पुन्हा एकदा करावा लागेल. याला संकुचितपणाचा दोष देत सत्ताध्याऱ्यांकडून प्रखर विरोध होण्याची शक्यता आहे. तरीसुद्धा मराठी भाषेचे राज्य म्हणून स्वतंत्र अस्तित्त्व असणे मराठी जनता आणि भाषेसाठी अत्यंत आवश्यक आहे. हिंदी हटवा महाराष्ट्र आणि मराठी वाचवा. हे आता झाले नाही तर मराठी भाषेचा संयुक्त महाराष्ट्र पुन्हा कधीही अस्तित्वात येऊ शकणार नाही याची नोंद घेतली पाहिजे.केवळ महाराष्ट्र प्रेमापोटी वरील शक्यता व्यक्त केल्या आहेत.

एस. टी. महामंडळाचे बोध वाक्य बसस्थानकावर वाचलेले आहे. बहुजन हिताय बहुजन सुखाय म्हणूनच आपण नेहमी म्हणत असतो एस. टी.चा प्रवास सुखाचा प्रवास त्यामुळे एवढी खाजगी प्रवाशी वाहतुकीला शासनाने परवानगी दिली असली तरी किती तरी खाजगी बसेस रस्त्याने धावत असल्या तरी एस. टी. प्रवास करणाऱ्या प्रवाशी यांची संख्या कमी नाही. कारण त्याचे ब्रीद वाक्य आहे प्रवाशांच्या सेवेसाठी.. हे योग्यच आहे. कोठेही काही एस.टी. बंद पडली तरी लगेच दुसऱ्या एस. टी. बस ने पुढील प्रवास करता येत असतो. तसा आपण खाजगी बस ने प्रवास केला तर अशी सुविधा तेथे मिळत नाही. आता महिलांचेसाठी प्रवाशीभाड्यात ५० टक्के सवलत मिळत असल्याने महिला प्रवाशांची संख्या वाढलेली आहे. त्याच बरोबर पुरुष यांना ज्यांचे वय वर्षे ६५ पूर्ण असेल त्यांना प्रवाशी भाड्यात ५० टक्के सवलत दिली जात असते. आणि ज्या पुरुषाचे वय ७५ वर्षे पूर्ण असेल त्यांना प्रवाशी भाड्यात १०० टक्के सवलत दिली आहे. म्हणजे त्यांना मोफत प्रवास करता येत असतो. अशा सोयी आणि सवलती दिल्या जातात म्हणून प्रवाशी संख्या वाढली आहे. पण आजच एक बातमी वाचनात आली ती तुम्ही सुध्दा वाचली असेल ती अशी की, एसटी महामंडळाच्या उदासीनतेमुळे प्रवाशांची हॉटेलात लुटकारा. अधिवेशनात विषय येताच फडकतात केवळ परिपत्रकांच्या पताका . अधिकृत हॉटेल थांब्यामध्ये ३० रुपायांत चहा नाशत्याचा नियम वाऱ्यावरच. मुंबई : राष्ट्रीय / राज्य महामार्गावर अधिकृत थांबे दिलेली हॉटेल्स व उपहारगृहे येथेच एसटी बस थांबव्याव्यात. त्या ठिकाणी प्रवाशांना अवघ्या ३० रुपायांत अल्पहार दिला जावा, ‘नाथजल बाटली ’ दिली जावी. राज्य परिवहन महामंडळाने सात वर्षांपूर्वी हा निर्णय घेतला. त्यानुसार त्याची अंमल बजावणीही सुरू झाली ; पण ती काही दिवस. त्यानंतर या योजनेस केराची टोपली दाखवण्यात आली असून विधिमंडळ अधिवेशनात हा विषय अनेकदा उपस्थित होऊनही त्याबाबत कोणतीही ठोस कार्यवाही होत नाही, की कोणावर कारवाई होत नाही. महामंडळ थातूरमातूर आदेश देऊन हा विषय टोलवते, असे दृष्टोपरस्तीस आले आहे. महामंडळातील एका

अधिकाऱ्याने नाव जाहीर न करण्याच्या अटीवर दिलेल्या माहितीनुसार , मार्गावरील ठराविक हॉटेल व्यवसायिकांची मत्केदारी मोडीत काढण्याच्या हेतूने आणि प्रवाशांना नाममात्र दरात चहा नाश्ता मिळावा, याकरता २०१६ मध्ये तत्कालीन परिवहन मंत्री दिवाकर रावते यांनी ही योजना सुरू केली होती. त्यानुसार राष्ट्रीय / राज्य महामार्गावर महामंडळाने ज्या खाजगी हॉटेलना अधिकृत थांबे दिलेले आहेत, तेथेच एसटी बस थांबवणे आवश्यक असून त्या हॉटेल चालकाने एसटी प्रवाशांना ३० रुपायांत चहा नाश्ता व नाथजल बाटली उपलब्ध करून देणे बंधनकारक आहे. या योजनेची माहिती देणारे आवश्यक फलक तेथे लावणे आवश्यक आहे ; पण तसे फलक कोठेच दिसत नाहीत. एसटीचे तिकीट दाखवून ३० रुपायात चहा-नाशत्याची मागणी केली असता ही योजना महामंडळाकडून बंद करण्यात आली आहे, असे सांगून हॉटेल चालक प्रवाशांना लुटताना दिसत आहेत. यावर कारवाई करण्याचे अधिकार विभाग नियंत्रकाला आहेत. मात्र त्यांचेच या हॉटेल मालकांशी लागेबांधे असावेत ,अशी शंका संघटना आणि प्रवाशांकडून उपस्थित केली जात आहे. ३० रुपायांत नाश्ता ..... शिर,पोहे ,उपमा ,वडापाव ,इडली ,मैदूवाडा यापैकी एक डिश आणि एक कप चहा तसेच नाथजल बाटली ३० रुपायात अधिकृत हॉटेल थांब्यावर देण्यात यावी असा महामंडळाचा नियम आहे. ‘ ये रे माझ्या मागल्या ’..... अधिकृत हॉटेल थांब्यावर प्रवाशांना स्वस्त दरात अपोहार मिळत नसल्याबाबत हिवाळी अधिवेशनात लोकप्रतिनिधीकडून तारांकित प्रश्न उपस्थित करण्यात आला. मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांनी यामध्ये तत्काळ लक्ष घालत या गोष्टीचा खुलासा करण्याची मागणी त्याद्वारे लोकप्रतिनिधींनी केली आहे. यानंतर पुन्हा एकदा महामंडळाकडून याबाबत परिपत्रक काढण्यात आले. विभागीय स्तरावर महिन्यातून किमान दोन वेळेस अधिकृत थांब्यांची तपासणी करण्यात यावी, नियमांची पायमल्ली होत असल्यास तत्काळ प्रभावाने कारवाई करण्यात यावी. असे आदेश महामंडळाने याद्वारे दिले आहेत. मात्र हे सारे ‘ ये रे माझ्या मागल्या ’ प्रमाणेलह

शिक्षकांच्या न्याय हक्कासाठी अचुक बाण मारणारा एकलव्य मळवटी शाळेचा सच्चा मुख्याध्यापक शिवाजीराव साखरे (वाघ)

आतून बाहेरून नित्य निर्मळ शब्द प्रमाण, शब्द शब्द सत्य पाण्यसारखी विचारांची खळ खळ निर्व्यसनी व्यक्तिमत्व कार्याचा महामेरु कर्तव्याचे वादळ अतिशय उत्साह धमकअंगी शिवाजीराव साखरे कुमदाळकर शांत, संयमी चाणाक्ष जसे चतूर विरबल शिक्षक संघटणेच्या कामासाठी भ्रमती महाराष्ट्रभर प्रसिध्दीचा हयास केला नाही कर्तृत्वामुळेच (वाघ) पदवी मिळाली महाराष्ट्रभर कर्तव्यामुळेच असे उधान. मळवटी गावाची शान. उदगीर ते मुंबई इझाणभर पदे मिळाली भुसविली कधिच गेले नाहीत हुरळून ग्रामिण आणि शहरी व्यक्तिमत्त्वाची जाणजाणीव जणू कांही त्यांना वाटते महाराष्ट्र हे माझेच आहे घर आई लक्ष्मी, वडिल अभंगराव, पत्नी विद्याबाई साधीला म्हणूनच अनुभव संपन्न बनले शिवाजीराव साखरे सर. भूषण वाटतात. महाराष्ट्र राज्यात कार्याची घोडदौड’ प्रत्येक व्यक्ती जन्मापासून अखेरपर्यंत रखाचे ध्येय स्वप्नपूर्ती कार्यातून सिध्द करण्यासाठी जगात धडपडत असतो. मग ते कोणतेही क्षेत्र असो. काळ, वेळ, संकट, मानवनिर्णत धर्मे, धोके हातात नसतात. पण प्रयत्नातून कष्ट त्यागातून स्वतःच्या कुटुंबियापासून समाजाचे काही अंशी देणे फेडावे म्हणून भारतीय संस्कृतीचे ऋण फेडणारे कार्यातून सर्वश्रेष्ठ व्यक्तिमत्व होवून गेलेल्या आहेत. त्यांचा इतिहासाचे पान बनले आणि आजराभर झाले. पण असे काही या महाराष्ट्रामध्ये आहेत की, त्या व्यक्तींच्या नसावमुळे गावे, तालुके, शहर आणि राज्य ओळखली जात असतात, त्यापैकीच लातूर जिल्ह्यातील उदगीर तालुक्यातील लक्ष्मीबाई वडिल अभंगराव यांच्या पोटी जन्म घेतलेले शिवाजीराव साखरे कुमदाळ धाकटे बंधू- अॅड तानाजी साखरे बहिण रंजिता हे शेतकरी सांप्रदायिक कुटुंब कोरडवाहू १० एकर जमीन अशाही परिस्थितीमध्ये आई वडिलांनी रात्र दिवस काबाडकष्ट करून प्रयत्नाची पराकाष्ठा केली आणि ग्रामीण भागातील झर वडिलांना स्वतःच्या आपत्याचा शिक्षणासाठी किती मरण यातना अपमान सोसाव्या लागतात तेच अनुभव हृदयाच्या कम्पयात साठवून

अनेकासाठी एकमेव त्याग करणारे शिवाजीराव साखरे हे असे एकमेव व्यक्तिमत्त्वाचे आहेत की त्यांनी ३५ वर्षात हजार नाही तर चक्र शिक्षकांच्या झालेल्या अन्यायावरती व न्याय देण्यात कामे चक्र अर्धा पगार खर्च केलेला आहे हे लातूर पॅटर्न मधील एकमेव दुर्मिळ उदाहरण म्हटले तर अति शक्ति होणार नाही. मंदिराचा कळस पाहताना प्रत्येकाला आनंदाने आश्चर्य वाटते पण त्या मंदिराचा पाया कोणी बघत नाही. पण प्रत्येक मोठे होणार्या व्यक्तीचे महत्त्वाचे मोलाचे योगदान असते त्यापैकी शिवाजीराव नावाचे मोठेपण जपण्यासाठी टिकवण्यासाठी सर्व पदाचा त्याग करणारे पतसंस्थेने योग्य वेळी कर्ज न दिल्यामुळे महाराष्ट्र पातळीवरचे सर्वश्रेष्ठ नेते बनले उदगीर ते मुंबई अशा अनेक मोठ्या मोठ्या पदावर महाराष्ट्रभर अन्यायाच्या विरोधात सतत सक्रिय राहून सर्वनाच न्याय देणारे शिक्षक नेते शिवाजीराव साखरे यांनी आतापर्यंत १२ पदावर यशस्वीपणे कार्य केलेले आहे. घराबाहेर पडलेल्या व्यक्तीलाच खर्चा समाजाची ओळख होत असते. सोमनाथपूर वस्तीगृहात अध्यक्ष म्हणून कार्याची सुरुवात झाली. बालाजी विद्यालय वलांडी, भाकसखेडा, टाकळी, बोंबळी, माळेवाडी, उदगीर, करडखेड, गांधी चौक जि.प. शाळा, लातूर, उदगीर धनगर सोसायटी, केंद्रीय प्राथमिक शाळा उदगीर देवणी जिल्हा परिषद, कन्या शाळा, शेळके तालुका उदगीर, वासनावाग तालुका लातूर आणि १५ ऑक्टोबर २०२० पासून मळवटी तालुका जिल्हा लातूर येथे मळवटी येथे बामसेफ शिक्षक कर्मचारी जिल्हाध्यक्ष म्हणून यशस्वी कार्य केले आहे. लातूर जि. प. शिक्षक हक्क संरक्षण समिती महाराष्ट्र राज्य शिक्षानिधीवर पाटील आमदार शिक्षक यांच्या मार्गदर्शनाखाली कार्य केले. प्राथमिक आरडी कोल्हापूर जिल्हाध्यक्ष म्हणून कार्य केले. मराठावाडा अध्यक्ष जि. प. लातूर स्वीकृत सदस्य म्हणून अनेकांचे प्रश्न सोडवले. महाराष्ट्र राज्य संपर्कप्रमुख यशस्वी कार्य केले. त्यामुळे पृथ्वीराज चव्हाण यांचे शुभहस्ते सत्कार संपन्न झाला. राज्य नेते, महाराष्ट्र शिक्षक नेते पदी २५ वर्ष आदर्श शिक्षक संघटनेच्या लोकांनी राज्य अध्यक्षपदी शिक्षण मंत्री दीपक केसरकर,

सुरू असल्याचे महामंडळातील अधिकारी खाजगीत सांगत आहेत. वरील बातमी वाचल्या नंतर कोणीही आजची गगनाला भिडलेली महागाई आहे याचा कोणीही विचार केलेला नाही. कोणत्याही ठिकाणी आपण कोणत्या हॉटेलमध्ये गेलो तर १०/- च्या खाली साधा चहा मिळत नाही. नाष्टा कोणत्याही ठिकाणी २० ते २५ रुपायाचे पुढेच मिळत असतो. पाण्याची बाटली २०/- मिळत असते. मग कोणा एस. टी.थांब्यावर चहा, नाश्ता,पाणी बाटली कशी मिळणार ? महामंडळाने परिपत्रक सन २०१६ चे असेल तर त्यावेळेचे दर आणि आता सन २०२३ चे दर सारखे कसे असतील. आणि ज्या ज्या अधिकृत थांबे आहेत त्या त्या ठिकाणी एस. टी. चालक व वाहक यांना मोफत चहा, नाश्ता, जेवण देवून पुन्हा प्रत्येक एस. टी.चे महामंडळाला एस.टी. बस निहाय काही रक्कम भरावी लागत असेल तर त्या थांबेधारक याला किती पैसे उरतात. याशिवाय चालकांना अगर वाहकांना जर पैसे देत असतील तर त्याने प्रवाशांना केवळ ३०/- रुपायात चहा, नाश्ता, पाणी बाटली देणे परवडणार ? याचा सुध्दा शासनाने विचार करणे गरजेचे आहे. प्रवाशांना न लुटता थांबेधारकाला महामंडळ लुटत आहे असाच भास होत आहे.त्यासाठी थांबेधारक यांना सवलतीच्या दरात लागणारे साहित्य याचा पुरवठा केला तर प्रवाशांना ३० रु. चहा, नाश्ता ,पाणी बाटली मिळेल असे म्हणणे चुकीचे नसेल. अन्यथा थांबेधारकाला तेथील जागेचे भाडे, नोकर यांचे पगार, लाईट पाणी याची बिले तसेच खाद्य पदार्थ तयार करण्यासाठी तेल, साखर, आटा, बेसन, इंधन गॅस सिलेंडर येतील सर्व फर्निचर यासाठी स्वतःची काही असणारी मिळकत विकावी लागली तरी पूर्तता होणार नाही. याचा महामंडळाने विचार केला पाहिजे.तसेच एस. टी. प्रवाशांना ३० रु. चहा, नाश्ता, पाणी बाटली मिळेल ***** लेखक जी.एस.कुचेकर पाटील भुईज तालुका वाई जिल्हा सातारा मॉ.नं.७५८८५६०७६१

कशासाठी निवडणूक आयोग ?

भाजप खासदार गिरीश बापट यांच्या निधनानंतर आठ महिन्यांपासून अधिक काळ रिक्त असलेली पुणे येथील लोकसभा मतदारसंघाची पोटनिवडणूक तातडीने घेण्याचे आदेश उच्च न्यायालयाने बुधवारी केंद्रीय निवडणूक आयोगाला दिले. या मतदारसंघातील नागरिकांना एवढ्या प्रदीर्घ कालावधीसाठी लोकप्रतिनिधी निवडण्याच्या हक्कापासून वंचित ठेवता येणार नाही असे बजावून ही पोटनिवडणूक तातडीने घेण्याचे आदेश न्यायालयाने आयोगाला दिले. ही निवडणूक न घेण्याबाबतच्या आयोगाच्या भूमिकेबाबत नाराजी व्यक्त करून उच्च न्यायालयाने १० महिन्यांत काहीच हालचाली का केल्या नाहीत ? असा सवाल केला. पुण्याचे खासदार गिरीश बापट यांच्या निधनानंतर पुणे लोकसभा मतदारसंघाची पोटनिवडणूक न घेण्याची केंद्रीय निवडणूक आयोगाची कृती बेकायदा आणि मनमानी असल्याचा दावा करून ही निवडणूक तातडीने घेण्याचे आदेश द्या, अशी विनंती करणारी याचिका पुण्याच्या सुद्योष जोशी यांनी उच्च न्यायालयात केली होती.या याचिकेची दखल घेत न्या. गौतम पटेल आणि न्या. कमल खाता यांच्या खंडपीठाने मागील सुनावणीच्या वेळी एखाद्या मतदारसंघातील लोकप्रतिनिधीचे निधन झाल्यानंतर सहा महिन्यांत निवडणूक घेण्याची तरतूद असताना आतापर्यंत निवडणूक का घेण्यात आली नाही असा संतप्त सवाल केला होता आणि आयोगाला भूमिका स्पष्ट करण्याचे आदेश दिले होते. अन्य राज्यातील निवडणुका घेण्यात आणि आगामी लोकसभा निवडणुकीच्या तयारीत येथील असल्याने बापट यांच्या निधनानंतर रिक्त झालेल्या पुणे येथील लोकसभा मतदारसंघात पोटनिवडणूक घेणे कठीण होते. शिवाय ही निवडणूक आता घेण्यात आली तरी विजयी उमेदवाराला फारच कमी म्हणजे तीन-चार महिन्यांची

खासदारकी मिळेल असा दावा निवडणूक आयोगाने केला होता. आयोगाचे दोन्ही दावे न्यायालयाने अमान्य केले. तसेच आयोगाचा दावा विचित्र आणि वैधानिक कर्तव्ये व दायित्वाचा त्याग करणारा असल्याची टिप्पणीही न्यायालयाने केली. निवडणुका घेणेच नव्हे, तर कोणताही मतदारसंघ लोकप्रतिनिधीविना नसल्याचे पाहणेही आयोगाचे कर्तव्य आहे. त्यामुळे कोणताही मतदारसंघ लोकप्रतिनिधीविना राहू दिला जाऊ शकत नाही. लोकप्रतिनिधित्वाचा त्या मतदारसंघातील अधिकार नाकारता येणार नाही, असेही न्यायालयाने आयोगाला पोटनिवडणूक तातडीने घेण्याचे आदेश देताना बजावले.पुणे लोकसभेची पोटनिवडणूक घेण्याचा आदेश उच्च न्यायालयाने दिला असला तरी निवडणूक आयोग सर्वोच्च न्यायालयात त्याला आव्हान देऊ शकतो. त्या दृष्टीने निवडणूक आयोग अभ्यास करीत असल्याचे सांगण्यात आले. पुण्यात पोटनिवडणूक झालीच तर चंद्रपूरमध्येही पोटनिवडणूक घ्यावी लागणार आहे. पुणे लोकसभा मतदारसंघातील जागा २९ मार्चला रिक्त झाली होती. त्यामुळे २९ सप्टेंबरपर्यंत पोटनिवडणूक होणे अपेक्षित होते. पण निवडणूक आयोगाने घटनेतील दोन तरतुदींच्या आधारे पोटनिवडणूक टाळली होती. पुण्यापाठोपाठ चंद्रपूरची जागाही रिक्त झाली. काँग्रेसचे खासदार बाळू धानोरकर यांचे २९ मे रोजी निधन झाले आहे. ही जागा रिक्त झाल्यामुळे सहा महिन्यांची मुदत २८ डिसेंबरला पूर्ण होते. पुण्यात पोटनिवडणूक झालीच तर चंद्रपूरलाही पोटनिवडणूक घ्यावी लागेल. मणिपूरसारख्या राज्यात अशांततेचे वातावरण आहे, तिथे निवडणूक घेऊ शकत नसल्याक भूमिका निवडणूक आयोगाने घेतली तर ती पोटनिवडणूक अशक्य ठरेल. मात्र, पुणे लोकसभा पोटनिवडणुकीच्या बाबतीत केंद्रीय निवडणूक

आयोगाने घेतलेली भूमिका अजिबात समर्थपणे व पटण्यासारखी नाही, असे स्पष्ट मत उच्च न्यायालयाने मांडले आहे.तसेच पुणे लोकसभा मतदारसंघ रिक्त झाल्यापासून देशभरात कुठे कुठे पोटनिवडणुका झाल्या, त्याचा तपशील प्रतिज्ञापत्रावर सादर करण्यास याचिकाकर्त्यांच्या वकिलांना सांगण्यात आले आहे. मतदारसंघातील जनतेला लोकप्रतिनिधीशिवाय दीर्घकाळ ठेवणे ही बाब असंवैधानिक आहे. संसदीय लोकशाहीत राज्यकारभार हा केवळ निवडून आलेल्या लोकप्रतिनिधींमार्फत केला जाऊ शकतो. लोकप्रतिनिधीचे निधन झाल्यास त्या रिक्त जागेवर अन्य व्यक्तीची नियुक्ती करावी लागते. खासदार गिरीश बापट यांच्या निधनानंतर ती जागा तात्काळ निवडणूक घेऊन भरली जाणे आवश्यक होते. मात्र, निवडणूक आयोगाने दाखविलेल्या दिसाळपणा अक्षम्य आहे. यासाठी उच्च न्यायालयाला आदेश द्यावे लागणे, हे आयोगाच्या कार्यक्षमतेवर प्रश्नचिन्ह उभे करणारे आहे. हे सारे पाहून निवडणूक आयोग केंद्र सरकारच्या हातातले बाहुले बनले आहे असा आरोप केला गेल्यास त्यात चूक ते काय ? इथे कशासाठी निवडणूक आयोग ? असा सवालही केला जाऊ शकतो. निवडणूक आयोगाचा कारभार निष्पक्षपाती असावा हे अपेक्षित आहे. माजी मुख्य निवडणूक आयुक्त टी. एन. शेषन यांची आठवण येते ती यासाठीच. त्यांनी कोणाच्याही दबावाखाली न येता आपली भूमिका काटेकोरपणे पार पाडली होती. पुण्याची पोटनिवडणूक सत्ताधारी भाजपला त्रासदायक ठरणारी होती.कारण गत फेब्रुवारीत कसबा पेठ विधानसभा मतदारसंघातील पोटनिवडणुकीत भाजपचा पराभव झाला होता. कसबा पेठ हा भाजपचा पारंपरिक बालेकिल्ला काँग्रेसने सर केला होता. त्यामुळे भाजपसमोर मोठे आव्हान उभे होते.

मुलांच्या प्रायव्हरीचा आईवडील म्हणून तुम्ही विचार करता का ?

माणसाची पिढू स्वतः निर्णय घ्यायला फार उशिरा शिकतात कारण पालक त्यांना तशी संधीच देत नाही. माणूस अनेकार्थानं परावलंबी जीव आहे.हल्लीची मुलं स्वतःहून सोशल मीडियावर येण्याआधीच त्यांचा डिजिटल प्रेझन्स तयार झालेला असतो. त्यांना तो डिजिटल प्रेझन्स हवाय का, त्यांचे फोटो आणि व्हिडीओ शेर केलेले त्यांना आवडतंय का या सगळ्याशी त्या मुलांचा काहीही संबंध नसतो. मुलांचे फोटो आणि व्हिडीओ, त्यांच्या नावासकट लिहिलेल्या पोस्ट्स सोशल मीडियावर शेर करत असताना आपल्या मुलांना हे शेरिंग आवडणार आहे का, त्यांची अशा शेरिंगसाठी परवानगी आहे का, त्यांची इच्छा आहे का हे आपण मुलांना विचारतो का ? ज्या तान्ह्या बाळांना अजून बोलता येत नाही, स्वतःच्या जगण्याबाबतच्या निवडी करता येत नाहीत त्यांचे डिजिटल फूटप्रिंट्स तयार करून ठेवणं योग्य आहे का ? माणसाची पिढू स्वतः निर्णय घ्यायला फार उशिरा शिकतात कारण पालक त्यांना तशी संधीच देत नाही. माणूस अनेकार्थानं परावलंबी जीव आहे. कामाच्या निमित्ताने जेव्हा मुलांशी बोलणं होतं तेव्हा अनेक मुलांना त्यांचे फोटो आणि व्हिडीओ चारचौघांना दाखवलेले आवडत नाहीत, शेरिंग आवडत नाही. पण पालकांना हे सांगण्याची अनेकदा त्यांच्यात हिंमत नसते. तर काहीवेळा आईबाबांना वाईट वाटेल म्हणून ते गप्प बसतात. कधीतरी मुलांचे फोटो आणि व्हिडीओ शेर करणं निराळं आणि सातत्यानं तेच करत राहणं वेगळं. यातला फरक समजून घेणं आवश्यक आहे. कारण आपण आपल्या मुलांचे डिजिटल फूटप्रिंट्स तयार करत असतो.मुलांची प्रायव्हरी आपण लक्षात घेतली पाहिजे. त्यांच्याबाबतची एखादी गोष्ट जगाला सांगायची की नाही हा त्यांचा निर्णय असला पाहिजे. त्यांच्या अंगोळीची, खेळाची,

खाण्या पिण्याची, कपडे घालण्याच्या पद्धतीची, त्यांच्या खोलीची, दसराची, किंवा इतर कुठल्याही गोष्टीची माहिती घायची की नाही हा निर्णय मुलांचा असतो. ही निवड त्यांनी करावी आहे कारण ते त्यांचं आयुष्य आहे. निवडीला मदत करणं फक्त पालकांनी करायचं असतं. पण शेरिंगमध्ये अडकलेले पालक हा सगळा धडाधड एका मागोमाग एक सोशल मीडियावर टाकत सुटतात. खास सोशल मीडियासाठी फोटो काढून घेतात. व्हिडीओ तयार करतात. आपण मुलांचं खासगी आयुष्य जगासाठी खुलं करतोय हा विचार त्यांच्या मनालाही शिवत नाही. मुलांचं चिमुकलं सुंदर जग पब्लिकसाठी खुलं करून टाकतो. त्यांच्या जगातल्या छोट्या छोट्या गमती जमती ते आणि आईबाबा एवढ्याच मर्यादित न ठेवता साऱ्या जगाच्या करून टाकतो. त्यांची फक्त आईबाबांसाठी असलेली गुपितं जगाला सांगून मोकळे होतो.कशाला ? मुलांना असा रिप्लिटी शो नको असतो. मग पालकांना तो हवाहवासा असतो का ? अनेकदा मुलांच्या कौतुकाच्या आडून स्वतःची पाठ थोपटून घेण्याकडे पालकांचा कल असतो का ? आणि या सगळ्या गोंधळात मुलांचं आयुष्य आपण धोक्यात घालतोय हे पालकांच्या लक्षात येत नाही.खरंतर पालक मुलांसाठी 'गेट किपर्स' असतात. सगळे धोके, सगळी नकोशी माणसं यांच्यापासून त्यांना दूर ठेवणारे आणि त्यांचं रक्षण, त्यांची प्रायव्हरी जपणारे, त्यांना संपूर्ण संरक्षण देणारे करणारे द्वारपाल. पण शेरिंगमध्ये हे सुरक्षा कवच पालक स्वतःहूनच दूर करतात. त्यांच्या आयुष्याचा रिप्लिटी शो पोस्ट करता करता मुलांची परवानगी हा विषय तर बाजूला राहतोच शिवाय गुन्हेगारांना आयती माहिती आपण देत असतो हेही त्यांच्या

लक्षात येत नाही.मुद्दा आहे तो कन्सेंटचा. होकाराचा. मुलांच्या निवडीचा. प्रायव्हरीचा आहे.आपण मुलांचे जे डिजिटल फूटप्रिंट्स तयार करतोय ते मुलांना आवडतील का ? मोठं झाल्यावर या सगळ्याकडे आपली मुलं कशी बघणार आहेत ? त्यांना ते आवडलं नाही तर ? त्याचा त्यांना त्रास झाला, त्यांनी त्रास करून घेतला तर ? हे प्रश्न मुलांविषयी काहीही पोस्ट करताना पडले पाहिजेत. कुठल्याही फोटोचं, व्हिडीओचं शेरिंग करणाऱ्याआधी मुलांची परवानगी घेतली का ? हा बेसिक प्रश्न विचारायला विसरू नका. आता काही पालक म्हणतील आमची मुलं खूप छोटी आहेत मग त्यांची परवानगी कशी घेणार ?तर मग सतत त्यांचे फोटो आणि व्हिडीओ शेर करणं टाळलं पाहिजे. जोवर ती मोठी होत नाहीत आणि त्यांच्या निवडी सांगत नाहीत तोवर शेरिंगचा मोह बाजूला ठेवता आला पाहिजे.शेरिंग म्हणजे काय ? शेरिंग आणि पेरिंग हे दोन शब्द एकत्र करून शेरिंग हा शब्द तयार झाला आहे. सतत मुलांविषयी काही ना काही पोस्ट करणाऱ्या पालकांना उद्देशून हा शब्द वापरला जातो. डिजिटल फूटप्रिंट्स म्हणजे काय ? डिजिटल स्पेसमध्ये आपण जे काही करतो, जे अपलोड, डाउनलोड करतो, जे सोशल मीडिया वापरतो, गेमिंग करतो, पॉप बघतो, कुणाशी काय बोलतो, कुणाला फॉलो करतो.. म्हणजेच एकूण व्यक्तीचं जे ऑनलाईन वर्तन आहे, त्याला डिजिटल फूटप्रिंट्स म्हणतात. आणि हे फूटप्रिंट्स कधीही डिजिटल स्पेसमधून डिलीट होत नाहीत. म्हणूनच मुलांचे डिजिटल फूटप्रिंट्स आणि डिजिटल प्रोफाइल त्यांच्या परवानगीशिवाय तयार करणं बरोबर नाही.

दवसभरातील वेगवेगळ्या हालचालींचे नमुने हृदयाच्या आरोग्याशी कसे जोडलेले आहेत यांचे मूल्यांकन करणारा हा पहिला अभ्यास आहे. निवांत बसण्यापेक्षा कोणतीही शारीरिक हालचाल हृदयासाठी चांगली असते, असे ब्रिटिश हृदयरोगतज्ज्ञांनी सांगितले. शारीरिक हालचालींबरोबर पुरेशी झोपही हृदयाच्या आरोग्यासाठी आवश्यक असल्याचे या तज्ज्ञांनी सांगितले. ब्रिटिश हार्ट फाऊंडेशन आणि लंडन कॉलेज विद्यापीठातील तज्ज्ञांनी हृदयविकाराबाबत संशोधन केले आहे. 'युरोपियन हार्ट जर्नल'मध्ये हे संशोधन प्रकाशित झाले आहे. दवसभरातील वेगवेगळ्या हालचालींचे नमुने हृदयाच्या आरोग्याशी कसे जोडलेले आहेत यांचे मूल्यांकन करणारा हा पहिला अभ्यास आहे. हृदयरोग व रक्तवाहिन्यांसंबंधीचे आजार होणाऱ्या रुग्णांची संख्या वाढत आहे. जागतिक स्तरावरील अनेकांचे मृत्यू या आजारांमुळे होत आहेत. त्यामुळे या संशोधकांनी हृदयरोगाविषयी अभ्यास केला. या अभ्यासात संशोधकांनी सहा अभ्यासांमधील माहितीचे विश्लेषण केले, ज्यामध्ये पाच देशातील १५,२४६ लोकांचा समावेश आहे, दिवसभरातील हालचालींचे वर्तन हृदयाच्या आरोग्याशी कसे संबंधित आहे हे पाहण्यासाठी, सहा सामान्य निर्दे शक मोजले गेले. प्रत्येक सहभागीने दिवसभरातील क्रियाकलाप मोजण्यासाठी विशिष्ट उपकरणांचा वापर करण्यात आला. त्यानंतर या सहभागींचे हृदयाचे आरोग्य मोजण्यात आले.

आरोग्य वार्ता : दोन जेवणांमध्ये १० तासांचे अंतर आरोग्यासाठी चांगले

लंडनच्या किंग्ज महाविद्यालयाच्या संशोधकांनी युरोपियन पोषण परिषदेत या संशोधनाविषयी सांगितले. लंडन : दोन जेवणांमध्ये १० तासांचे अंतर असावे. म्हणजे सकाळी ९ वाजता जर दिवसाचे पहिले जेवण केले तर १० तास काहीही न खाता थेट ७ वाजता जेवले, तर ते आरोग्यासाठी चांगले असते, असे ब्रिटनमधील संशोधकांनी नव्या संशोधनाअंती सांगितले. त्यामुळे मूड, ऊर्जा आणि भूक सुधारते, असे या संशोधकांनी सांगितले. लंडनच्या किंग्ज महाविद्यालयाच्या संशोधकांनी युरोपियन पोषण परिषदेत या संशोधनाविषयी सांगितले. दोन जेवणांमधील १० तासांचा उपवास वजन कमी करण्याचा एक लोकप्रिय मार्ग आहे. ज्यांनी खाण्याचे

वेळापत्रक १० तासांपर्यंत मर्यादित ठेवले, त्यांच्या आरोग्यात खाण्याच्या सवयी बदललेल्या लोकांपेक्षा जास्त सुधारणा झाली, असे या संशोधकांनी सांगितले. अन्नाचा आरोग्यावर परिणाम हा केवळ तुम्ही काय खाता यावरच नव्हे तर तुम्ही जेवणाची

कोणत्या वेळ निवडता यावर अवलंबून आहे. अधूनमधून खाणे शरीरासाठी चांगले नाही. १० तासांचे अंतर पाळले तर मूड, ऊर्जा, भूक यांमध्ये सुधारणा होते, असे लंडनच्या किंग्ज महाविद्यालयाच्या डॉ. सारा बेरी यांनी सांगितले.

हिवाळ्यात केसांमध्ये कोंडा का होतो ? तज्ज्ञ सांगतात, थंडीच्या दिवसांत केसांची कशी घ्यावी काळजी

हिवाळ्यात त्वचा आणि केसांच्या आरोग्याची विशेष काळजी घ्यावी लागते. कारण- हिवाळा येताच त्वचा आणि केस कोरडे पडू लागतात. विशेषतः केस गळणे आणि केसांमध्ये कोंडा होणे या समस्यांमध्ये वाढ होते. केसांमधील कोंडा कसा दूर करावा हे एक मोठे आव्हान असते. द इंडियन एक्सप्रेसने तज्ज्ञांच्या हवाल्याने या संदर्भात माहिती देऊन, त्यावरील उपाय सांगितले आहेत. सध्या हिवाळा सुरू झाला आणि वातावरणात गरमा जाणवतोय. हिवाळ्यात त्वचा आणि केसांच्या आरोग्याची विशेष काळजी घ्यावी लागते. कारण- हिवाळा येताच त्वचा आणि केस कोरडे पडू लागतात. विशेषतः केस गळणे आणि केसांमध्ये कोंडा होणे या समस्यांमध्ये वाढ होते. केसांमधील कोंडा कसा दूर करावा हे एक मोठे आव्हान असते. द इंडियन एक्सप्रेसने तज्ज्ञांच्या हवाल्याने या संदर्भात माहिती देऊन, त्यावरील उपाय सांगितले आहेत.मुंबई येथील नानावती सुपर स्पेशलिस्ट हॉस्पिटलचे त्वचातज्ज्ञ व वरिष्ठ सल्लागार डॉ. रैना एन. नाहर सांगतात, थंड हवामानामुळे टाळूवर परिणाम होतो आणि त्यामुळे केसांमध्ये कोंडा होऊ शकतो. ही एक प्रकारची त्वचेवर आलेली बुरशी असते; ज्याला 'मालासेझिया' असे म्हटले जाते. ही बुरशी कमी तापमानात आणखी वाढते. जेव्हा ही बुरशी खूप वाढते तेव्हा टाळूवर खाज सुटते आणि केसांमध्ये कोंडा वाढतो.हिवाळ्यात तापमान कमी झाल्यानंतर घरातील गरम वातावरणात राहावेसे वाटते. त्यामुळे दमटपणा कमी होतो. अॅन्थेटिक क्लिनिकच्या त्वचातज्ज्ञ डॉ. रिंकी कपूर सांगतात, अशा वेळी वातावरणात कोरडेपणा जाणवतो. हा कोरडेपणा टाळूवरील

ओलावा घालवतो आणि टाळूची त्वचा कोरडी होते. त्याचबरोबर कडाक्याच्या थंडीत त्वचेतील पाण्याची पातळीसुद्धा कमी होऊ शकते.थंडीच्या दिवसांमध्ये आपण गरम पाण्याने अंगोळ करतो. त्यामुळे कोड्याची समस्या आणखी वाढते. डॉ. कपूर पुढे सांगतात, गरम पाणी टाळूला आवश्यक असलेले तेलसुद्धा काढून टाकते; ज्यामुळे कोंडा होण्याची शक्यता आणखी वाढते.हिवाळ्यात वाढलेला कोंडा कमी करण्यासाठी एक व्यापक दृष्टिकोन आवश्यक आहे. नवीन अँटीफंगल गुणधर्म असलेल्या अँटी-डॅड्रफ शामूने टाळूमध्ये कोंडा निर्माण करणारी बुरशी कमी केली जाऊ शकते. या संदर्भात डॉ. रैना एन. नाहर सांगतात, शिफारस केलेल्या पद्धतीनुसार प्रत्येक दोन दिवसांनंतर या विशेष शामूने केस धुणे गरजेचे आहे. टाळूचे आरोग्य चांगले ठेवण्यासाठी नियमित वापरल्या जाणाऱ्या शामूचाही पर्यायाने वापर करावा.त्याशिवाय केसांमधील कोंडा दूर करण्यासाठी काही विशिष्ट लोशन असतात. हे लोशनसुद्धा तुम्ही टाळूवर लावू शकता. हे लोशन रात्री लावावे आणि दुसऱ्या दिवशी सकाळी केस धुऊन टाकावेत.डॉ. नाहर पुढे सांगतात, सामान्य लोकांची समजूत असते की, केसांमध्ये कोंडा होऊ नये म्हणून केसांना तेल लावायला हवे. पण, तेलामुळे टाळूची त्वचा खराब होऊ शकते; ज्यामुळे कोंडा कमी होण्याऐवजी वाढू शकतो. डॉ. कपूर सांगतात, घरातील वातावरण गरम होण्यासाठी कृत्रिम पद्धतीचा वापर करून ह्युमिडिफायर लावल्यामुळे वातावरणातील कोरडेपणा दूर केला जाऊ शकतो; पण भरपूर प्रमाणात पाणी प्यायल्यानंतर टाळूला आतून पोषण देता येऊ शकते.

तुमच्या मुलांना चारचौघात बोलताना, वावरताना

बुजल्यासारखं वाटतं का ? सोशल एन्जायटी म्हणजे नेमकं काय ?

अनेकदा पालकांना वाटते की, त्यांची मुले लाजाळू आहेत. ती फारसे बोलत नाहीत. सार्वजनिक ठिकाणी वावरणे टाळतात; पण खरंच तुमची मुले लाजाळू आहेत का की त्यांना सोशल एन्जायटी आहे ? आता तुम्हाला वाटेल सोशल एन्जायटी म्हणजे नेमके काय ? ते कसे ओळखावे ? याची लक्षणे काय आहेत ? या संदर्भात मानसोपचार तज्ज्ञ डॉ. जोशी यांनी 'लोकसत्ता डॉट कॉम'शी बोलताना सविस्तर माहिती दिली. सीमा(नाव बदललं) अवघ्या २४ वर्षाची तरुणी. तिला तिच्या दिसण्यावरून तिच्या मनात सतत अस्वस्थता जाणवायची. आपल्या दिसण्यावरून लोक आपल्याला नावं ठेवतील, असं तिला सतत वाटायचं. त्यामुळे दिवसेंदिवस तिचा आत्मविश्वास कमी होत होता. ती सार्वजनिक ठिकाणी जाणे, टाळायची. ती चारचौघांमध्ये बोलणे टाळायची. तिला कळत नव्हते की तिच्याबरोबर नेमके काय घडत आहे. जेव्हा ती मानसोपचार तज्ज्ञ डॉ. रश्मी जोशी यांच्याकडे उपचारासाठी आली तेव्हा तिला कळले की तिला सोशल एन्जायटी आहे. सीमाला जे जाणवले ते तुम्हालाही किंवा तुमच्या जवळच्या लोकांना सुद्धा जाणवू शकते. अनेकदा पालकांना वाटते की, त्यांची मुले लाजाळू आहेत. ती फारसे बोलत नाहीत. सार्वजनिक ठिकाणी वावरणे टाळतात; पण खरंच तुमची मुले लाजाळू आहेत का की त्यांना सोशल एन्जायटी आहे ? आता तुम्हाला वाटेल सोशल एन्जायटी म्हणजे नेमके काय ? ते कसे ओळखावे ? याची लक्षणे काय आहेत ? या संदर्भात मानसोपचार तज्ज्ञ डॉ. जोशी यांनी 'लोकसत्ता डॉट कॉम'शी बोलताना सविस्तर माहिती दिली. सोशल एन्जायटी म्हणजे नेमके काय ?डॉ. रश्मी जोशी सांगतात, एखाद्याला सार्वजनिक ठिकाणी जायचे असेल किंवा कुठे काही सादरीकरण करायचे असेल, तेव्हा थोडे अस्वस्थ वाटते आणि सर्व व्यवस्थित होईल का याची काळजी वाटते तेव्हा ती अस्वस्थता सामान्य असते. पण ज्यावेळी तुम्हाला जे काही काम करायचे असेल, त्या कामातच तुमच्या तुका होतात आणि ते वेळेत पूर्ण होत नाही. अनेकदा तुम्ही अपयशी ठरता किंवा त्या गोष्टी टाळण्याचा प्रयत्न करता, तेव्हा ही अस्वस्थता वेगळी असू शकते. त्याशिवाय मानसिक स्थितीमध्ये त्या व्यक्तीला वाटते की, लोक त्याच्यावर टीका करतील आणि त्या भीतीमुळे अस्वस्थता आणखी वाढते. यालाच आपण सोशल एन्जायटी म्हणजेच समाजिक भीती, असे म्हणतो. स्वतःला कमकुवत समजणे, स्वतःविषयी आत्मविश्वास कमी असणे ही अस्वस्थ वाटण्याची मुख्य कारणे आहेत.अचानक सोशल एन्जायटी कशी निर्माण होते ?डॉ. रश्मी जोशी याविषयी सांगतात, जेव्हा आपण सामाजिक जीवनात वावरतो, तेव्हा घाबरल्यासारखे वाटणं, घाम फुटणं, सतत नकारात्मक विचार मनात येणं, आत्मविश्वास कमी

होणं, असे अनुभव जेव्हा आपल्याला येतात, तेव्हा सोशल एन्जायटी निर्माण होऊ शकते आणि जेव्हा तुम्हाला काहीतरी मोठं करायचं असेल किंवा सार्वजनिक ठिकाणी बोलायचं असेल तेव्हा ही सोशल एन्जायटी पुन्हा पुन्हा निर्माण होऊ शकते.त्या पुढे सांगतात, अशा वेळी त्या व्यक्तीशी बोलणं खूप जास्त महत्त्वाचं असतं. त्यांना कोणता आजार होता का ? भूतकाळात त्यांच्याबरोबर असं काही घडलं की, त्याचा त्यांच्यावर खोलवर परिणाम झाला ? किंवा कुटुंबात काही समस्या होत्या का ; ज्यामुळे त्यांच्यावर दबाव निर्माण झाला ? हे समजून घेणं गरजेचं आहे.डॉ. सांगतात, जेव्हा आम्ही त्यांचा भूतकाळ जाणून घेतो तेव्हा बऱ्याचदा असं आढळून येतं की, त्या व्यक्तीबरोबर लहानपणी शाळेत काहीतरी वाईट प्रसंग घडला असेल किंवा त्यांना दिसण्यावरून हिणवले गेले असेल, तर या बालपणी घडलेल्या घटनांचा परिणाम त्यांच्या मनावर होतो. आई-वडील किंवा डॉ. जोशी म्हणतात, हो, सोशल एन्जायटीला मानसिक आजार म्हणता येईल. हा एक अस्वस्थतेचा भाग आहे. भारतात लोकसंख्येच्या तुलनेत जवळपास १२ ते १३ टक्के लोकांना सोशल एन्जायटी असते; पण ही सोशल एन्जायटी ओळखणं तितकंच कठीण आहे. ज्यांना सोशल एन्जायटी आहे, त्यांना लोक हळवे आहेत, नाजूक आहेत, अशी नावं ठेवतात तेव्हा आपल्याला ही सोशल एन्जायटी ओळखणं आणखी कठीण जातं. सोशल एन्जायटीची लक्षणे डॉ. सांगतात, आईवडील मुलांच्या सोशल एन्जायटीविषयी तक्रार घेऊन आमच्याकडे येतात आणि म्हणतात की, मुलं शाळेत जायला तयार होत नाहीत, शाळेत जायचं नाव काढलं की पोटात दुखतंय, अशा प्रकारचे बहाणे करतात. या मुलांमध्ये जास्तीत जास्त चिडचिडेपणा, रडणं, पालकांना सोडून

कुठेही न जाणं, अशी काही लक्षणे दिसतात तेव्हा याचा परिणाम मुलांच्या शालेय वार्षिक निकालावर पडतो, अशी जेव्हा परिस्थिती येते तेव्हा मुलांशी बोलणं आवश्यक असतं. त्यामध्ये पालकांची भूमिका खूप महत्त्वाची ठरते. अशा वेळी पालकांनी कसं वागलं पाहिजे, कसं बोललं पाहिजे, ते समजून घ्यावं आणि सर्वांत महत्त्वाचं म्हणजे त्यांचं एकूण घेतलं पाहिजे. त्या सांगतात, सोशल एन्जायटीची लक्षणे ही अल्पवयीन वयापासून दिसू शकतात; पण याला ओळखायला वूळ लागू शकतो. जेव्हा एखादा कठीण प्रसंग येतो, तेव्हा त्याला कसं सामोरं जायचं, या भीतीपोटी एन्जायटी जाणवायला सुरुवात होते.सोशल एन्जायटी कशी दूर करावी?डॉ. जोशी यांनी सांगितल्याप्रमाणे -संवाद खूप महत्त्वाचा घटक आहे. घरातील व्यक्तींमध्ये संवाद ही खूप चांगली बाब असते आणि दुसरी गोष्ट म्हणजे एखाद्या व्यक्तीवर पटकन टीका करण्यापेक्षा त्या व्यक्तीला काय वाटतं आहे, हे जर एकूण घेतलं आणि त्यानंतर त्यावर आपलं मत व्यक्त केलं, तर हा आपला संवादाचा एक चांगला मार्ग ठरू शकतो.तुम्ही घरामध्ये असं वातावरण निर्माण केलं पाहिजे की जिथे कोणीही त्या व्यक्तीवर टीका करणार नाही. मुलं त्यांच्या मनातील घालमेल स्वतःहून कुटुंबातील सदस्य किंवा आईवडिलांबरोबर शेर करीत असतील, त्याहून अधिक चांगलं काहीही नाही.आत्मविश्वासावर काम करणं हेसुद्धा खूप गरजेचं आहे. मुलांची एखादी चांगली गोष्ट आवडली, तर त्याचं कौतुक करणं किंवा त्यांना प्रोत्साहन देणं आणि ज्या गोष्टी चांगल्या नाहीत, त्या त्यांना प्रेमानं समजावून सांगणं आणि त्यांच्याशी संयमान वागणं गरजेचं आहे.आणखी महत्त्वाची गोष्ट म्हणजे मुलांना मादक पदार्थ किंवा झालानाकडे जाणं टाळता आलं पाहिजे.आई-वडिलांचा घटस्फोट झाला असेल किंवा त्यांचं पटत नसेल तरी त्याचा परिणाम मुलांवर कधीही होऊ नये याची काळजी घ्यावी. त्यांना एकत्रितपणे भरपूर प्रेम द्यावं.या लोकांना ज्यांचा सहवास आवडतो; मग ते कोणीही असो- बहीण, भाऊ, आजी आजोबा,आई-वडील किंवा मित्र-मैत्रिणी; त्यांच्याबरोबर त्यांना बाहेर पाठवायची सवय लावा. त्यांना गुपमध्ये फिरण्याची सवय लावा. त्यामुळे त्यांची सोशल एन्जायटी दूर करता येईल. डॉ. जोशी पुढे सांगतात की, आमच्याकडे आलेल्या रुग्णांना आम्ही को-थेरपी देतो. आम्ही त्यांना नियमित आरशासमोर सराव करण्यास सांगतो. प्रार्थना किंवा काही ओळी नियमित आरशासमोर म्हणायला सांगतो. जर त्यांना प्रार्थना आवडत असेल किंवा त्यांना

स्वतःविषयी बोलायला आवडत असेल, तर त्यांना आरशासमोर बोलायला सांगतो. त्यामुळे त्यांना सवय होते आणि कळून चुकतं की त्यांना काय समस्या आहे आणि ते ज्यांच्यावर काम करतात. काही थेरपीच्या साह्यानं किंवा गरज पडल्यास औषधं, चांगली जीवनशैली, योग किंवा व्यायाम, संतुलित आहार घेणंसुद्धा गरजेचं आहे.सोशल एन्जायटी असलेल्या लोकांना नैराश्य येऊ शकते का ?डॉ. म्हणतात, शंभर टक्के नैराश्य येऊ शकते. जर सोशल एन्जायटी असलेल्या लोकांचा आत्मविश्वास कमकुवत असेल किंवा सतत नकारात्मक विचार मनात येत असेल आणि जर आपण त्यांना थांबवू शकलो नाही, तर त्या मुलांचा हळूहळू अभ्यास बंद होतो, हळूहळू त्यांच्यावर शैक्षणिक आणि मानसिक दबाव वाढतो. असे लोक स्वतःला एकटं समजू लागतात आणि त्यांना एकटेपणा जाणवतो. याचं रूपांतर पुढे नैराश्यात होऊ शकते.सोशल एन्जायटी आणि लाजाळूपणा यातला फरक कसा ओळखावा?याविषयी डॉ. जोशी सांगतात, काही मुलं अभ्यासात फार हुशार असतात. शाळेतील कार्यक्रमात सहभाग घेतात; पण त्यांना काही ठिकाणी जायला आवडत नाही. त्याला आपण सोशल एन्जायटी म्हणू शकत नाही. पण, ज्या मुलांमध्ये सर्वच गोष्टी थांबलेल्या असतील आणि त्या मुलांचं आयुष्यच पुढे जात नसेल, तर अशा वेळी मोठी समस्या आहे हे समजून घेणं गरजेचं असतं. अशा प्रसंगी तज्ज्ञांचा सल्ला घेऊन नेमकी समस्या काय आहे ते समजून घ्यावं.त्या पुढे सांगतात, काही मुलं अंतर्मुख स्वभाववाची असतात. मुलांचा हा स्वभाव आहे की हा बदल अचानक झाला आहे, हे समजून घ्यावं. अनेकदा पालक सांगतात, 'अगदी एक-दोन महिन्यांपूर्वी डॉक्टर तो सर्वांबरोबर बोलायचा; पण आता अचानक विचित्र वागतोय' याला आपण सोशल एन्जायटी म्हणू शकतो. पण, आधीपासून तो तसाच वागत असेल, फारसं बोलायला आवडत नाही, इतरांबरोबर फिरायला आवडत नाही, तर मग हा त्याचा मूळ स्वभाव आहे का ते आपण ओळखणं गरजेचं आहे. घरात असं त्याच्यासारखं कोणी होतं का, आनुवंशिकरीत्या मुलांवर परिणाम झाला का ? यासाठी सविस्तर मूल्यामापन गरजेचं आहे.सोशल एन्जायटी हा प्राणघातक आजार नसला तरीसुद्धा त्यामुळे तुमच्या जीवनावर असे आघात होऊ शकतात की, तुमच्या सुरळीत जीवनात अडथळा निर्माण होऊ शकतो. जर यावर वेळीच तज्ज्ञांच्या मार्गदर्शनाखाली उपचार घेतले गेले, तर त्याचं जीवन सुधारू शकतं. या बाबीकडे दुर्लक्ष करू नका. त्यांना तू असाच आहेस, तसाच आहेस, अशा विशेषणांनी दोष देऊ नका. त्यांचं सविस्तर मूल्यामापन होऊ द्या आणि त्यानंतर त्यावर उपचार करा. डॉ. जोशी सांगतात.

अंबरनाथ हवा गुणवत्ता निर्देशांक १४८ वर तर वालधूनी नदी प्रदूषण विषयावर लक्षवेधी..

उल्हासनगर : अंबरनाथ शहरा सोबतच उल्हासनगर, कल्याण या शहरांमधून प्रवास करणाऱ्या वालधूनी नदीच्या प्रदूषणात गेल्या काही वर्षांत भर पडली आहे. शहरांमधून नदीत मिसळणाऱ्या नागरी सांडपाण्या सोबत केमिकल मिश्रित रसायनांचा हा परिणाम आहे. नद्यांच्या प्रदूषणाची तीव्रता वाढवण्यात औद्योगिक वसाहतींचा मोठा वाटा आहे. यामुळेच अंबरनाथ चा हवा गुणवत्ता निर्देशांक १४८ वर पोहचला आहे. दरम्यान वालधूनी नदीच्या प्रदूषणाबाबत आमदार डॉ. बालाजी किणीकर यांनी लक्षवेधी सुचना मांडून शासनाचे लक्ष वेधले आहे. बदलापुर अंबरनाथ या शहरांमधून मोठ्या प्रमाणावर औद्योगिक सांडपाणी या नद्यांमध्ये मिसळत आहे. रासायनिक सांडपाणी मिसळल्याने अनेकदा नद्यांचे रंग बदलल्याचे प्रकार ही समोर आले आहेत. मोरिवली आणि वडोलगांव येथील औद्योगिक वसाहती या वालधूनीच्या प्रदूषणासाठी सर्वाधिक कारणीभूत ठरत आहेत. अनेकदा या नदीमध्ये रसायनांचे

टँकर रिस्ते केले जातात. त्यामुळे आसपासच्या नागरिकांना तीव्र दुर्गंध इतर शारीरिक त्रासाला सामोरे जावे लागते. तेव्हा पर्यावरण प्रेमी ही बाब महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या निर्देशनास आणून देतात. त्यावेळी महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाचे अधिकारी आणि कर्मचारी पोहणी, नमुने संकलन, नमुने तपासणी करून क्लोजर नोटीसा देवून आपले उखळ पांढरे करून घेतात. यामध्ये प्रदूषण अधिकारी बाबासाहेब कुकडे व त्यांचे सहकारी यांचा सिहाचा वाटा आहे. त्यामुळेच बंद पडलेले कारखाने पुन्हा सुरु होतात. दरम्यान वालधूनी नदीच्या प्रदूषणामुळेच अंबरनाथ चा हवा निर्देशांक १४८ वर पोहचला आहे. तेव्हा विधानसभा क्षेत्राचे आमदार डॉ. बालाजी किणीकर यांनी विधानसभा अधिवेशनामध्ये अंबरनाथचा हवा गुणवत्ता निर्देशांक आणि वालधूनी नदी प्रदूषण विषयावर लक्षवेधी सूचना मांडून शासनाचे ध्यानाकर्षण केले आहे.

चैत्यभूमीचे शिल्पकारस, सूर्यपुत्र : भैयासाहेब तथा यशवंत आंबेडकर यांच्या जयंतीचे आविर्भाव साधून सेक्टर - ११ नेरळ नवी मुंबई येथील चैत्यगिरी बुद्ध विहारास त्यागमूर्ती माता : रमाई यांची सुंदर मुर्ती भेट दिली. बौद्ध उपासक, दानदाते : आयु. अरुणा राहुल जावळे यांचे हे दुर्मीळ क्षणचित्र.

उल्हासनगर येथील डॉ प्रशांत इंगळे यांची बसपाचे मुंबई कोकण झोन प्रभारी म्हणून नियुक्ती

उल्हासनगर : १४ डिसेंबर २०२३ रोजी लखनऊ येथे बहुजन समाज पक्षाच्या राष्ट्रीय अध्यक्ष बहन कुमारी मायावती जी यांच्या अध्यक्षतेखाली महाराष्ट्रातील कार्यकर्णी, पदाधिकारी व कार्यकर्त्यांची महत्त्वाची बैठक पार पडली असून या बैठकीमध्ये बहन कुमारी मायावती जी यांनी आगामी लोकसभेच्या व विधानसभेच्या निवडणुकीच्या तयारी करिता दिशा निर्देश केले आहेत. तसेच केंद्रातून खासदार रामजी गौतम यांना राष्ट्रीय कॉर्डिनेटर व नितीन सिंग जी यांना दुसरे कॉर्डिनेटर म्हणून महाराष्ट्र राज्यावर नेमणूक केली असून उल्हासनगर येथील डॉ. प्रशांत इंगळे यांना मुंबई कोकण चे झोन चे प्रभारी म्हणून नियुक्त केले आहे. दरम्यान बसपाच्या वतीने राज्यात संघटनात्मक फेरबदल करण्यात आले असून यामध्ये प्रामुख्याने आदिवासी समाज नेते ड. परमेश्वर गोणारे यांची महाराष्ट्र प्रदेशाध्यक्षपदी नियुक्ती करण्यात आली आहे. तर बसपाचे राज्य महासचिव व मुंबई कोकण झोन प्रभारी म्हणून डॉ. प्रशांत इंगळे यांची नियुक्ती करण्यात आली आहे. दरम्यान या

व्यतिरिक्त महाराष्ट्राची संपूर्ण कार्यकारणी नव्याने बनवण्यात आली असून यामध्ये महाराष्ट्र उपाध्यक्ष ड. संदीप ताजणे, महाराष्ट्र प्रदेश महासचिव व विदर्भ प्रभारी ड. सुनील डोंगरे, महाराष्ट्र महासचिव व मराठवाडा झोन प्रभारी मनीष भाई कावळे तसेच महाराष्ट्र महासचिव व पश्चिम महाराष्ट्र झोन प्रभारी डॉ. हुलगेस चलवादी, दरम्यान पुढे चारही झोन प्रभाऱ्यांवर अतिशय महत्त्वाची जबाबदारी देण्याची घोषणा बहन मायावती यांनी केली आहे. या बाबत डॉ. प्रशांत इंगळे यांना विचारले असता असे म्हणालेत की आगामी लोकसभा व विधानसभेच्या निवडणुकीवर नजर ठेवून, बहन कुमारी मायावती जी यांनी अत्यंत महत्त्वाची जबाबदारी माझ्यासारख्या सर्वसामान्य कार्यकर्त्यांवर दिली आहे. त्याबद्दल मी राष्ट्रीय अध्यक्ष बहन कुमारी मायावती जी यांचा आभारी आहे. तसेच संघटनात्मक बांधणी मुंबई कोकण झोन मध्ये करून लोकसभा व विधानसभेच्या निवडणुकीला निकाल देण्या इतपत काम निश्चित करेल असा विश्वास त्यांनी व्यक्त केला आहे.

शब्दांकित साहित्य मंचच्या वतीने ६ वे एकता मराठी साहित्य संमेलनाध्यक्ष डॉ.भास्कर बडे यांना सन्मानित करण्यात आले.

लातूर :- लातूर शहरातील 'शब्दांकित साहित्य मंच'च्या वतीने ६ वे एकता मराठी साहित्य संमेलनाध्यक्ष सन्माननीय डॉ. भास्कर बडे यांचा सत्कार करण्यात आला. याप्रसंगी शब्दांकित साहित्य मंचच्या अध्यक्ष सेवानिवृत्त नायब तहसीलदार विजयाताई भगने, सचिव मा. उषाताई भोसले, कोषाध्यक्ष डॉ.क्रांती मोरे - लाट कर, सहसचिव सुनीता मोरे, प्रसिद्धी प्रमुख प्रा. सुलक्षणा सोनवणे- सरवदे, सहाय्यक मा.वृषाली पाटील मॅडम, मा.निलिमा देशमुख मॅडम उपस्थित होत्या. विशेष उपस्थित ज्येष्ठ कथाकार जी. जी. कांबळे सर, कवी प्रदीप कांबळे, शब्दांकित साहित्य मंचाच्या संस्थापक अध्यक्ष डॉ.नयन भादुले-राजमाने साहित्यनयन यांची उपस्थिती होती. सत्कारानंतर छोटेखानी कविसंमेलनाचे आयोजन करण्यात आले. डॉ.भास्कर बडे यांची हो थिट ही कविता दाद मिळवून गेली. उषाताई भोसले यांची झुरणारी माणसं ही कविता हृदयाला भिडली. तर डॉ क्रांती मोरे मॅडम

यांची संविधानाने दिला आहे हक्क आम्हाला या कवितेने उंची गाठली. सौ. सुनिता मोरे यांनी आपल्या कवितेतून पावसाला साद घातली. सौ. वृषाली पाटील मॅडम व निलिमा देशमुख मॅडम यांनीही अप्रतिम कविता सादर केल्या. प्रा. सुलक्षणा सोनवणे-सरवदे यांची गझल श्रोत्यांच्या पसंतीस उतरली. डॉ नयन राजमाने मॅडम यांनी हिंदी कविता सादर करून रसिकांची मने जिंकली. कवी प्रदीप कांबळे यांनीही दर्जेदार कविता सादर केली. चहापानानंतर मनसोक्त गप्पा व साहित्यिक चर्चा झाली व कार्यक्रमाची सांगता करण्यात आली.

महिलांच्या गळ्यातील मंगळसूत्र, गंठण चोरणाऱ्या आरोपीला स्थानिक गुन्हे शाखेकडून अटक.

लातूर :- महिलांच्या गळ्यातील मंगळसूत्र, गंठण चोरणाऱ्या आरोपीला स्थानिक गुन्हे शाखेकडून अटक. मंगळसूत्र गंठण चोरणाऱ्या गुन्हातील आरोपीला अटक. ३३.५ ग्राम सोन्याचे दागिने, गुन्हात वापरलेली कार असा एकूण २ लाख ६५ हजार रुपयांचा मुद्दामाल जप्त. ३ गुन्हे उघड. पोलीस अधीक्षक सोमय मुंडे यांचे मार्गदर्शनात स्थानिक गुन्हे शाखेची कामगिरी. याबाबत थोडक्यात माहिती अशी की, पोलीस अधीक्षक श्री. सोमय मुंडे यांनी लातूर जिल्ह्यामध्ये घडणाऱ्या चोरी व चैन स्त्रॅचिंग चे गुन्हे उघडकीस आणण्याकरिता आदेशित केले होते. त्या अनुषंगाने पोलीस अधीक्षक सोमय मुंडे, अपर पोलीस अधीक्षक डॉ.अजय देवरे, यांचे मार्गदर्शनात स्थानिक गुन्हे शाखेचे पोलीस निरीक्षक संजीवन मिरकले यांचे नेतृत्वात पोलीस अधीक्षक/अमलदारांचे पथक तयार करण्यात आले होते. सदर पथकामार्फत जिल्ह्यातील विविध गुन्हेगारांची माहिती एकत्र करून त्याचे विश्लेषण करण्यात येत होते. तसेच गोपनीय बातमीदार नेमून त्यांच्याकडून माहिती घेण्यात येत होती. दरम्यान १५/१२/२०२३ पोलीस पथकाला मिळालेल्या गोपनीय माहितीवरून चोरलेले सोन्याचे दागिने विकण्याच्या प्रयत्नात असलेल्या आरोपीला मध्यवर्ती बसस्थानक परिसरातून ताब्यात घेऊन विचारपूस केली असता त्यांनी त्यांचे नाव शिवाजी सुभाष घोलप,वय ३३ वर्ष, राहणार जागजी तालुका धाराशिव (उस्मानाबाद) असे असल्याचे सांगितले. नमूद आरोपीला ताब्यात घेऊन सखोल विचारपूस केली असता त्याने सांगितले की, तो व त्याच्या सोबत असलेल्या आणखीन काही महिला साथीदाराच्या मदतीने मागील काही महिन्यांपासून लातूर शहरातील व जिल्ह्यातील विविध पोलीस ठाण्यांच्या हद्दीतील बस स्थानकांमध्ये गर्दीचा फायदा घेऊन, बस मधून चढ-उतार करणाऱ्या महिलांच्या गळ्यातील मंगळसूत्र, गंठण चोरून निघून जाण्याचे गुन्हे केल्याचे कबूल केले. त्यावरून लातूर जिल्ह्यातील पोलीस ठाण्यांचे अभिलेखाची माहिती घेतली असता पोलीस ठाणे औसा येथील मंगळसूत्र चोरीचे २ गुन्हे, पोलीस ठाणे गांधीचौक येथील १ गुन्हा, असे दाखल असल्याचे दिसून आले आहेत. नमूद आरोपींनी वर गुन्हात चोरलेला सोन्याचे

३३.५ ग्रॅम वजनाचे ३ मंगळसूत्रे, गंठण तसेच एक कार असा एकूण २,६५,५००/- रुपयाचा मुद्दामाल जप्त करण्यात आला आहे. सदरची कारवाई वरिष्ठांचे मार्गदर्शनात स्थानिक गुन्हे शाखेचे पोलीस निरीक्षक संजीवन मिरकले, यांच्या नेतृत्वात सहाय्यक पोलीस निरीक्षक प्रवीण राठोड,पोलीस अमलदार माधव बिलापट्टे, नवनाथ हासबे, राजेश कंबे, तुराब पठाण, जमीर शेख, मोहन सुरवसे, चंद्रकांत डोंगरे, रामहरी भोसले, रवी कानगुले, संतोष खांडेकर, सचिन मुंडे, आळणे यांनी केली आहे.

भारतीय धम्म महासंघ, बीड द्वारा ३१ वा रविवार बुद्ध वंदना व मंगल मैत्री प्रार्थना कार्यक्रमाचे आयोजन.

बीड / प्रतिनिधी :- भारतीय धम्म महासंघ बीड द्वारा ३१ वा रविवार बुद्ध वंदना धम्म कार्यक्रमाचे आयोजन अशोक धोंडीबा सोनवणे, आण्णा भाऊ साठे दलीत मित्र पुरस्कार प्राप्त व जेष्ठ सामाजिक कार्यकर्ते, हौसिंग सोसायटी, बुद्ध विहार समोर धानोरा रोड येथील निवासस्थानी बुद्ध वंदना, २२ प्रतिज्ञा, मंगल मैत्री प्रार्थना आणि संविधान उद्देशिका वाचन दिनांक १७.१२.२०२३ रोजी सकाळी ठिक १०.३० वाजता आयोजन केलेले आहे. आता पावेतो बुद्ध वंदना कार्यक्रम घेतलेल्या व नवीन सहभागी होणारे उपासक/ उपासिका यांनी पांढरे वस्त्र परिधान करून आयु अशोक सोनवणे यांच्या निवासस्थानी वेळेवर उपस्थित राहावे हि आग्रहाची विनंती.

मेंदू आणि मनगटाचा विकास म्हणजे शिक्षण - डॉ. भागिरथी गिरी

लातूर :- आम्हांत ही माणसाला बलवान बनवतात. प्रयोगातून माणसाचा संयम वाढीस लागतो. त्यातूनच मेंदू आणि मनगटाचा विकास होतो, असे प्रतिपादन डायटच्या प्राचार्या डॉ.भागिरथी गिरी यांनी केले. त्या येथील यशवंत विद्यालयात आयोजित तालुकास्तरीय विज्ञान प्रदर्शनाच्या समारोप प्रसंगी बोलत होत्या. शिक्षण विभाग पंचायत समिती लातूर व यशवंत विद्यालय लातूर, यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित ५१ वे तालुकास्तरीय विज्ञान प्रदर्शन दिनांक ११ व १२ डिसेंबर रोजी आयोजित करण्यात आले होते. सदर विज्ञान प्रदर्शनात एकूण ९० प्रयोगाचे सादरीकरण करण्यात आले सदर प्रदर्शन पाहण्यासाठी परिसरातील विद्यार्थ्यांनी गर्दी केली होती.काल सदर प्रदर्शनाचा समारोपाचा कार्यक्रम यशवंत विद्यालय लातूर येथे संपन्न झाला. सदर कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी मुख्याध्यापिका डॉ सुवर्णा जाधव प्रमुख पाहुणे डॉ भागिरथी गिरी प्राचार्य डायट लातूर सहाय्यक, गटविकास अधिकारी किरण कोळपे, स्वप्निल मनाळे

सदस्य शि.शिक्षण संस्था लातूर निशिकांत मिरकले विषय सहाय्यक विज्ञान तसेच संजय पंचगले गटशिक्षणाधिकारी लातूर, निवृत्ती जाधव, धनराज गीते शि.विस्तार अधिकारी, रविंद्र पाटील विज्ञान प्रमुख लातूर दयानंद कांबळे पर्यवेक्षक यशवंत विद्यालय लातूर उपस्थित होते दोन दिवसीय विज्ञान प्रदर्शनाचे परीक्षण श्री शिवलिंग नामापूरे जि.प. प्रशाला भादा औसा, श्रीमती अनुराधा ठोंबरे जि. प.रेणापूर श्री खंडाडे व्यंकोबा बी आर सी रेणापूर प्रा. मोमरो एस जी प्रा. डॉक्टर बालाजी हजारें प्रा. यशवंत पाटील प्रा. तनवीर मुलतानी यांनी केले उच्च प्राथमिक गटातून प्रथम क्रमांक श्री देशिकेंद्र विद्यालय लातूरचा विद्यार्थी यश जाधव, द्वितीय क्रमांक अभिषेक कलशेड्डी पोद्दार इंटरनॅशनल स्कूल लातूर तर तृतीय श्री मारवाडी राजस्थान विद्यालयाचा मल्हारी जाधव यांनी पटकावला माध्यमिक गटातून प्रथम क्रमांक

अतिरिक्त लागवड खर्चामुळे शेतकरी मेटाकुटीला

शिरूर अनंतपाळ : शकील देशमुख संततच्या संकटामुळे शेती व्यवसाय करणे अत्यंत किचकट आणि जिकिरीचे झाले आहे. यात नफा तर फारच दूर मात्र शेतात घातलेला लागवड खर्च भरून निघण्याची देखील शाश्वती राहिली नसल्याने निसर्गापुढे शेतकरी हतबल झाला आहे. त्यात यंदा आंतरमशागत व फवारणीच्या अतिरिक्त लागवड खर्चामुळे शेतकरी पुरता मेटाकुटीला आला आहे.शिरूर अनंतपाळ तालुक्यात गेल्या आठवड्यात हवामान बदल झाल्याने रब्बीतील पिकांना कीडरोगाचा प्रादुर्भाव झाला. त्यावर प्रतिबंधात्मक उपायांसाठी शेतकरी कृषी केंद्रात जाऊन महागडे कीटकनाशक खरेदी करून फवारणी करीत असले, तरी त्याचा कीडरोगावर प्रभाव पडत नसल्याने रब्बी हंगामातील पिके धोक्यात आली असून शेतक-यांच्या चिंतेत वाढ झाली आहे. दरम्यान यंदा जगाचा पोशिंगा असणारा बळीराजा निसर्गाच्या दुष्ट फे-यात अडकला आहे. हा फेरा त्याच्यासाठी नवा नसला तरी पण यंदा अत्यल्प पर्जन्यमानामुळे खरीप हंगामातील नगदीचे पिक असलेले सोयाबीन हातचे गेले असून त्यात तूर पिकांवर रोगाचा प्रादुर्भाव झाल्याने खरीप हंगामातील लागवड खर्च निघणे कठीण झाले.खरीपातील नुकसान रब्बी हंगामात निघेल अशी शेतक-यांना आशा होती. मात्र दगाळ वातावरणामुळे हर्षभर पिकांची वाढ खुंटली. परिणामी हर्षभर पिकांवर महागडी औषध फवारणी करून पिके जगविण्यासाठी बळीराजाची धडपण सुरु आहे. मात्र रोगाचा प्रादुर्भाव मोठ्या प्रमाणात असल्याने औषध फवारणी देखील निकामी ठरत असल्याने निसर्गापुढे शेतकरी हतबल झाला आहे. शेतकरी आधुनिकतेकडे वळला असला तरी त्याच्या जीवनात आणखी ही आर्थिक स्थैर्य आले नाही. निसर्गाचा लहरीपणा, अत्यल्प पर्जन्यमान, अतिवृष्टी अशा अनेक कारणामुळे शेती करणे अडचणीचे ठरत आहे.

चाकूरचे नगराध्यक्ष माकणे यांना बसवरत्न पुरस्कार जाहीर

चाकूर : प्रतिनिधी चाकूर नगरपंचायतचे नगर अध्यक्ष कपील गोविंदवार माकणे यांना उमरगा-धाराशीव वीरशैव समाजाच्या वतीने मानाचा बसवरत्न पुरस्कार जाहीर झाला आहे. लिंगायत समाजातील विविध क्षेत्रातील उल्लेखनीय कामगिरी करणा-या समाजबांधवांना या पुरस्काराने सन्मानित केले जाते. चाकूर नगरीच्या नगरध्यक्ष पदावर ते कार्यरत असून एक युवा अध्यक्ष म्हणून त्यांनी वेगळी छाप निर्माण केली आहे. आपल्या कुटुंबाच्या व्यवसायातून शेकडो लोकांना रोजगाराची संधी उपलब्ध करून दिली आहे.

वलांडी जवळ एस.टी. बस-दुचाकीचा अपघात

देवणी : प्रतिनिधी देवणी तालुक्यातील वलांडी जवळ उदगीर-निलंगा राज्य मार्गावर उदगीरहून निलंग्याकडे जाणा-या एसटी बसला वलांडीकडे निघालेल्या दुचाकी स्वाराने एसटीस धडक दिल्याची घटना शनिवारी दुपारी साडेबारा ते एकच्या दरम्यान घडली. या आपघातात दुचाकी वरील दोघेजण जखमी झाले आहेत.वलांडी जवळ उदगीर-निलंगा राज्य मार्गावर शनिवारी दुपारी साडेबाराच्या दरम्यान उदगीरहून निलंग्याकडे जाणा-या एमएच २० १४९९ या एसटी बसला पेट्रोल पंपावर एमएच २४ एक्स २६६४ या दुचाकी गाडीत पेट्रोल टाकून गौसोद्दीन गफूरसाब बागवान वय ५५, शबाना बेगम गौसोद्दीन बागवान वय ५० रा. साकोळ ता. शिरूर अनंतपाळ हे दोघे पती-पत्नी साकोळहून वलांडी मार्गे देवणीकडे जात होते. समोरून येणारी एसटी बस दिसली नाही. पेट्रोल पंपाच्या दोन्ही बाजूला ऊस वाहतूक करणा-या ट्रॉल्या थांबल्याने समोरून येणा-या एसटीचा अंदाज आला नाही. सदर एसटी बसला धडक बसली. यात या दुचाकी स्वाराला वाचवण्यासाठी एसटी चालकाने एसटी बस रोडच्या कडेच्या साईडला घेऊनही दुचाकी एसटी बसवर आदळली.यात गौसोद्दीन बागवान यांना डोक्याला व पायाला दुखापत झाली आहे. जखमेवर वलांडी येथील प्राथमिक आरोग्य केंद्रात प्राथमिक उपचार करून त्यांना पुढील उपचारासाठी उदगीर येथील उपजिल्हा रुग्णालयात पाठविण्यात आले असल्याची माहिती वलांडी प्राथमिक आरोग्य केंद्राच्या वैद्यकीय अधिकारी डॉ. सुमन काळे, पो.हे. का. लामतुरे यांनी सांगितले.